

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
www.deqp.go.th

ที่อยู่ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 พระรามหก ซอย 30 ถนนพระรามที่ 6
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 02-298-5608 โทรสาร 02-298-5860

คู่มือชุมชนปลอดขยะ ZERO WASTE

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

ปัญหาขยะในปัจจุบันเริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากขยะเป็นสาเหตุอันก่อให้เกิดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมในหลายๆ ด้าน หากมีการจัดการที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล ขยะก็จะกลายเป็นแหล่งปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศจากการเผาขยะ มลพิษทางน้ำจากการทิ้งขยะลงแหล่งน้ำและน้ำชะขยะ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรคทำลายทัศนียภาพ และที่สำคัญที่สุดขยะ ยังเป็นสาเหตุก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาขยะมาโดยตลอด และพยายามรณรงค์สร้างความตระหนักรวมทั้งสร้างจิตสำนึกเรื่องการจัดการขยะ ให้เกิดขึ้นกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์ทั้งในระดับบุคคล ระดับครัวเรือน ระดับชุมชน และระดับองค์กร จึงส่งเสริมให้เกิดชุมชนปลอดขยะ ZERO WASTE ขึ้น และ **“คู่มือชุมชนปลอดขยะ”** เป็นคู่มืออีกเล่มหนึ่งที่รวบรวมองค์ความรู้ แนวทางในการจัดการขยะ และกรณีศึกษาชุมชนปลอดขยะที่ประสบความสำเร็จ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้เข้าใจง่าย กะทัดรัด สามารถนำองค์ความรู้ในหนังสือไปปฏิบัติได้จริง และเป็นไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะทำให้ทราบว่า การจัดการขยะด้วยตนเองทำได้ง่ายกว่าที่คาดคิดไว้สาระสำคัญภายในคู่มือจะเพิ่มความรู้ให้แก่ประชาชนในการแบ่งประเภทของขยะ และแนวทางการจัดการขยะแต่ละประเภท รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากขยะ

สุดท้ายนี้กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ ประชาชน ชุมชน
และองค์กรต่างๆ ในการใช้องค์ความรู้ของ **“คู่มือชุมชนปลอดขยะ”**
จำแนกประเภทขยะ และนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด
เพื่อหมุนเวียนทรัพยากรธรรมชาติกลับมาใช้ใหม่อย่างมีคุณค่า

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

สถานการณ์ขยะ 1

ทำอย่างไร.....ถึงเป็นชุมชนปลอดขยะ

- Zero Waste คืออะไร 6
- หัวใจสำคัญของ Zero Waste 7
- ขั้นตอนการทำ Zero Waste ชุมชนปลอดขยะ เริ่มต้นอย่างไร 17

ที่นี่...ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste

- ชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต จังหวัดสุราษฎร์ธานี 24
- ชุมชนบ้านหนองสะแกกวาน จังหวัดบุรีรัมย์ 36
- ชุมชนบุลำดวนใต้ จังหวัดบุรีรัมย์ 48
- ชุมชนบ้านท่า จังหวัดอุดรธานี 58
- ชุมชนบ้านน้ำพุ จังหวัดลำพูน 70

ปัจจัยสู่ชุมชนปลอดขยะ เริ่มอย่างไร ไปทางไหน

- เงื่อนไข ปัจจัย นำไปสู่ความสำเร็จชุมชนปลอดขยะ 86

บทสรุป 95

สถานการณ์ ขยะ

สถานการณ์ขยะ

“ขยะ” คือ ของเหลือทิ้งจากการใช้สอยของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน แต่หากมีการคัดแยกก่อนที่จะทิ้งเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ สิ่งเหล่านี้จะถูกเรียกว่า “วัสดุเหลือใช้” เนื่องจากเรายังไม่ได้ทิ้งจึงยังไม่เป็นขยะ

ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2559 ประมาณ 27.06 ล้านตัน หรือ 74,130 ตันต่อวัน โดยมีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนเพิ่มขึ้นจาก 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เป็น 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน มีขยะค้างแต่กต่างสะสมในสถานที่กำจัดขยะทั่วประเทศที่ยังดำเนินการไม่ถูกต้องอีกประมาณ 9.96 ล้านตัน และมีสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ในกรุงเทพมหานคร 4.21 ล้านตัน (ร้อยละ 16) ในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา 11.16 ล้านตัน (ร้อยละ 41) และในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 11.69 ล้านตัน (ร้อยละ 43) สำหรับจังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นต่อวัน สูงสุด 5 อันดับแรกได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดขอนแก่น ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่ออัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชน คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว การขยายตัวของเขตเมือง จำนวนการประชากรที่เพิ่มมากขึ้น การหลั่งไหลเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ ภายหลังจากเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ปี 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ ประมาณ 5.81 ล้านตัน หรือร้อยละ 21.47 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยมีการใช้ประโยชน์ จากขยะมูลฝอย ดังนี้

1) การใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิล การนำขยะมูลฝอย กลับมาใช้ประโยชน์ จะเน้นการคัดแยกขยะมูลฝอยจาก ต้นทาง ซึ่งเป็นขยะมูลฝอยที่มีมูลค่าและสามารถทำได้ใน ทุกครัวเรือน และเมื่อคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทนี้ ออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปอื่นๆ แล้ว ขยะมูลฝอยประเภทนี้ ก็จะถูกส่งไปยังร้านรับซื้อของเก่าศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน ธนาคารขยะรีไซเคิล รวมถึงการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์จาก ผู้ประกอบการ ส่วนมากจะเป็นขยะมูลฝอยประเภทแก้ว กระดาษ พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม โดยจะถูกนำกลับไปสู่กระบวนการผลิตอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งถูกนำกลับมาใช้ซ้ำ อีกครั้ง ประมาณ 5.20 ล้านตัน หรือร้อยละ 89.50

3) การแปรรูปขยะมูลฝอยให้เป็น พลังงาน ขยะมูลฝอยส่วนที่เหลือ คงค้างจะถูกนำมาผ่านกระบวนการ แปรรูปให้เกิดประโยชน์ในระดับ ชุมชน เช่น ผลิตแก๊สชีวภาพ มีประมาณ 0.01 ล้านตัน หรือ ร้อยละ 0.17

2) การใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์ ขยะมูลฝอย ที่ถูกคัดแยกออกไปแล้ว ก็จะเหลือเป็นขยะมูลฝอย ประเภทอินทรีย์ ขยะมูลฝอยประเภทนี้จะมีปริมาณ มากแต่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้เพียงบางส่วน โดยการนำขยะประเภทเศษอาหาร พืช ผัก ผลไม้ ต่างๆ ไปทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพสำหรับการ ใช้บำรุงดินเพื่อการเกษตร การผลิตก๊าซชีวภาพ จากขยะอินทรีย์เพื่อทดแทนพลังงานเชื้อเพลิง เป็นอาหารสัตว์ ประมาณ 0.60 ล้านตัน หรือ ร้อยละ 10.33

แหล่งที่มาข้อมูลอ้างอิง : กรมควบคุมมลพิษ .2559

การจัดการขยะมูลฝอย

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4,711 แห่ง มีการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยและนำไปกำจัด ซึ่งขยะมูลฝอยชุมชนที่เก็บขนได้สามารถนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง ประมาณ 15.76 ล้านตัน หรือ 43,173 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 58 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งประเทศ ถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง ประมาณ 9.75 ล้านตัน หรือ 26,721 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 36 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งประเทศ และถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้ง การเทกองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ประมาณ 6.01 ล้านตัน หรือ 16,452 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 22 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งประเทศ นอกจากนี้มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่มีการให้บริการเก็บขนรวม 6.29 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 23 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งประเทศ

ในปี 2559 ขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ 15.76 ล้านตัน จะถูกส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม 2,810 แห่ง ประกอบด้วย สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้อง จำนวน 330 แห่ง ซึ่งลดลงจาก 448 แห่ง ในปี 2558 เนื่องจาก 2 สาเหตุสำคัญ คือ สถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยแบบเทกองควบคุมขนาดน้อยกว่า 50 ตันต่อวัน เปลี่ยนการดำเนินการจากการเทกองแบบควบคุม (Control Dump) เป็นการกำจัดแบบเทกองแทน หรือหยุดดำเนินการไปเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาด้านต่างๆ เช่น ปัญหางบประมาณ การจัดหาดินฝังกลบ และขาดแคลนเจ้าพนักงานผู้ดูแล เป็นต้น และอีกสาเหตุหนึ่งคือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยบางแห่งปิดดำเนินการ และมีสถานที่กำจัดขยะไม่ถูกต้อง จำนวน 2,480 แห่ง

ทำอย่างไร...
ถึงเป็นชุมชน
ปลอดขยะ

ทำอะไร...ถึงเป็นชุมชนปลอดขยะ

Zero Waste คืออะไร

ที่ผ่านมา วงจรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในโลกดำเนินไปเป็นเส้นตรง จากการออกแบบผลิตภัณฑ์ สุภาณนำวัสดุดิบมาผลิต เป็นสินค้า ส่งไปจำหน่ายให้ผู้บริโภค จนกลายเป็นขยะ นำขยะไปกำจัดโดยการเผา หรือฝังกลบ นี่คือนต้นตอของปัญหาขยะที่กำลังคุกคามคนไทย เช่นเดียวกับผู้คนในสังคมที่เจริญแล้วทั่วโลก

แต่...แนวคิด Zero Waste หรือ “**ขยะเหลือศูนย์**” เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้เกือบทั้งหมด เพื่อเป็นการลดปริมาณของเสียที่ส่งไปกำจัดโดยวิธีการฝังกลบ และ/หรือเตาเผา ทำลายให้มีปริมาณน้อยที่สุด

ลด การเกิดขยะ
ตั้งแต่ต้นทาง ทำให้ปริมาณขยะ
ที่ต้องนำไปกำจัด
ให้ลดลงเหลือน้อยที่สุดจนเป็น

ศูนย์

หัวใจสำคัญของ Zero Waste

หัวใจสำคัญของแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

หัวใจสำคัญของแนวคิดขยะเหลือศูนย์ คือ การจัดการขยะที่ต้นทาง คือเน้นการลดขยะ การใช้ซ้ำ การคัดแยกเพื่อนำกลับมารีไซเคิล ก่อนนำไปกำจัด ซึ่งแตกต่างจากการจัดการขยะในปัจจุบันที่เน้นการกำจัด หรือ จัดการขยะที่ปลายทาง มากกว่าการแก้ไขที่ต้นทาง

ขั้นตอนการจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

การจัดการขยะในอดีต

การจัดการขยะในปัจจุบัน

3Rs ใช้น้อย ใช้ซ้ำ ใช้ใหม่

ขยะมูลฝอยที่เราพบเห็นกันในชีวิตประจำวันเกิดจากบ้านเรือน สถานประกอบการ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ดังนั้นเราจึงต้องมีการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน เน้นการลด การคัดแยก และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการใช้หลัก 3Rs

Reduce ใช้น้อย (คิดก่อนใช้)

ลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วน ที่พอเหมาะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น

ใช้ถุงผ้า ตะกร้า ไปซื้อของที่ตลาด และห้างสรรพสินค้า เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก

ใช้ปิ่นโต หรือกล่องข้าว ใส่อาหารแทนกล่องโฟม

ปฏิเสธการรับถุงพลาสติกเมื่อซื้อของ จักรเย็บผ้า หรือน้อยชิ้น จากร้านค้า

เลือกทานอาหารที่ร้านแทน การห่อกลับบ้าน ลดขยะ ถุงพลาสติกและโฟม

ใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้กระดาษทิชชู และพกผ้าเช็ดหน้าติดตัวอยู่เสมอ

เลือกทานอาหารที่ร้านแทนการห่อกลับบ้าน ลดขยะถุงพลาสติกและโฟม

Reuse ใช้ซ้ำ (ใช้แล้วใช้อีก)

การใช้ซ้ำ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า นำเศษวัสดุเหลือใช้ดัดแปลงใช้ประโยชน์ หรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำได้หลายๆครั้ง แทนผลิตภัณฑ์ใช้ครั้งเดียวทิ้ง

Recycle ใช้ใหม่ (นำกลับมาใช้ใหม่)

การคัดแยกขยะมูลฝอยแต่ละประเภท ทั้งที่บ้าน ชุมชน และสำนักงาน เพื่อนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ขยะรีไซเคิลแยกโดยทั่วไปได้ 4 ประเภท คือ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ/อโลหะ

คิด-แยกก่อนทิ้ง

รักษาสิ่งแวดล้อม

หากเราช่วยกันคัดแยกขยะในครัวเรือนได้ตามขยะ 4 ประเภทจะช่วยให้เราห่างขยะแต่ละประเภทกลับมาใช้ประโยชน์ได้เมื่อง่ายขึ้นหรือนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีได้เหมาะสมมากขึ้น

ขยะย่อยสลาย (Compostable Waste)

หรือ ขยะอินทรีย์ คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลาย
ได้เร็ว สามารถนำมาเป็นอาหารสัตว์ หรือหมักทำปุ๋ยได้
เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้
เศษอาหาร ใบไม้ เป็นต้น

ขยะรีไซเคิล
(Recyclable Waste)
หรือ ขยะขายได้ คือ บรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ผ่านกระบวนการรีไซเคิล เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กระจังเครื่องดัดผม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น โดยรวบรวมผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การคัดแยกขยะ ในครัวเรือน ธนาคารขยะรีไซเคิล ผ้าป่าขยะ เป็นต้น

"ชีวิตแลกเปลี่ยน"
ใช้ถุงกระดาษ 25 ใบ
ขายขยะรีไซเคิลได้ 10 บาท
ใช้ถุงพลาสติก 20 ใบ

ขยะอันตราย (Hazardous Waste)

คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อน สารอันตรายชนิดต่างๆ เช่น วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัดกร่อน ที่ทำให้เกิดอันตรายแก่คน สัตว์ พืช ที่พบในครัวเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสาร กำจัดศัตรูพืช เป็นต้น สามารถส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตราย ผ่านกิจกรรม เช่น จุดศูนย์รวมคัดแยกขยะอันตรายและขยะพิษแลกแต้ม เป็นต้น

ขยะทั่วไป (General Waste)

คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ใช้งานหมด ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนอาหาร พอยล์เบื้อนอาหาร เป็นต้น สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น สิ่งประดิษฐ์ หรือเป็นเชื้อเพลิง

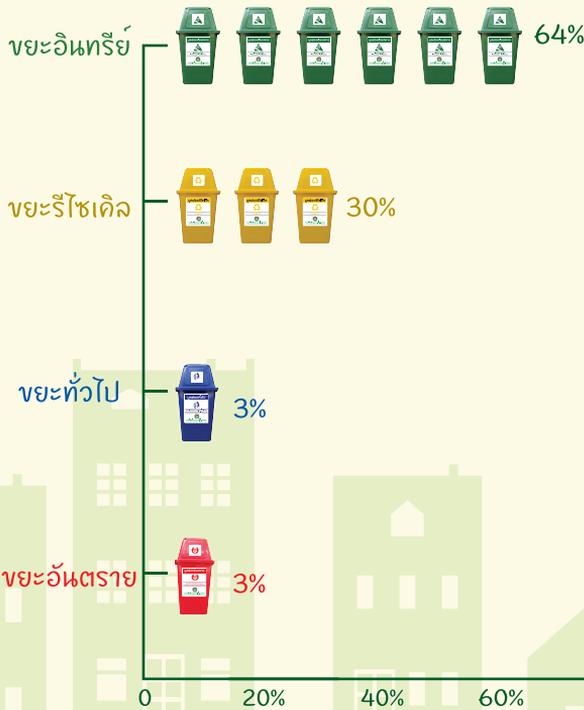

องค์ประกอบของขยะ

โดยเฉลี่ยแล้วคนไทย 1 คน สร้างขยะ
ประมาณวันละ 1.14 กิโลกรัม ซึ่งมีสัดส่วน
ของขยะแต่ละประเภทดังนี้

ขั้นตอนการทำ Zero Waste ชุมชนปลอดขยะเริ่มได้อย่างไร

1. “หัวใจ” ที่อยากจะทำ

ก็คือมี “หัวใจ” ที่อยากจะทำชุมชนของตนเองให้เป็นชุมชนปลอดขยะ แกนนำหรือคณะทำงานมี **“ความมุ่งมั่นและเสียสละ”** เรียกได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของชุมชนปลอดขยะที่เกิดขึ้นจาก **“พลัง”** ที่มุ่งสู่ความสำเร็จอย่างแท้จริง เป็นความต้องการที่อยากให้เห็นชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน

2. เขาแห่ร่วมในการทำงาน

บางครั้งผู้นำชุมชน หรือแกนนำชุมชน อาจจะไม่มีการกำลังเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ ดังนั้น จึงควรหา **“แห่ร่วม”** ซึ่งเป็นสมาชิกภายในชุมชน เริ่มทำกิจกรรมง่ายๆ เช่น การคัดแยกขยะในครัวเรือน การทำน้ำหมักปุ๋ยหมักจากเศษอาหารเศษพืช เป็นต้น เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของชุมชนปลอดขยะ และเป็นต้นแบบให้ครัวเรือนอื่นๆ ได้เห็น นอกจากนี้แกนนำชุมชนทำแล้วยังมีคนอื่นทำร่วมด้วย แล้วจึงขยายๆ ไปยังครัวเรือนอื่นๆ ผ่านการเล่า พูดคุย หรือประชุมประจำเดือน เพื่อขยายแนวคิดชุมชนปลอดขยะให้ต่อไปเมื่อมีกิจกรรมอะไรเพิ่มเติมก็จะง่ายต่อการดำเนินงาน

3. สร้างเครือข่ายการทำงานทั้งภายใน และภายนอกชุมชน

ภายในชุมชน

การตั้งกลุ่มขึ้นมาดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนจะช่วยให้การดำเนินงานชุมชนปลอดภัยทำได้ง่ายขึ้น และเป็นการกระจายงานให้แนวร่วม และทุกคนในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมได้มีบทบาทมากขึ้น เช่น กลุ่มปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ กลุ่มเยาวชนรักษาความสะอาด เป็นต้น

ภายนอกชุมชน

อันดับแรกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชุมชนอยู่ในพื้นที่ หากชุมชนมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยสนับสนุน จะทำให้การดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดภัยเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น เพราะจะได้รับสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม และช่วยเสริมในเรื่องเอกสาร ระบบจัดเก็บข้อมูล ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีบทบาทหน้าที่ในเรื่องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะอยู่แล้ว จึงเป็นการง่ายที่จะเข้าหาและขอรับการสนับสนุนในด้านต่างๆ

อันดับต่อไปคือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดขยะในบางกิจกรรมได้ เช่น หากชุมชนต้องการดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิล ต้องไปติดต่อประสานงานกับร้านรับซื้อของเก่า ด้านการรับซื้อด้านราคา หรือชุมชนอยากทำกิจกรรมปุ๋ยหมักชีวภาพ ก็สามารถขอการสนับสนุนจากพัฒนาที่ดินจังหวัด ในการขอสาร พด. ได้ รวมไปถึงการทำกิจกรรมอื่นๆ อย่างขยะแลกของอาจจะขอสนับสนุนของรางวัลจากร้านค้า วัด (บางวัดมีของมาถวายสังฆทานขยะชุมชนสามารถขอมาใช้ในกิจกรรมได้) เป็นต้น

4. ความเหมาะสมของกิจกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการคัดแยกขยะ และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์มีอยู่หลากหลาย กิจกรรม บางกิจกรรมชุมชนสามารถศึกษา เรียนรู้ หรือศึกษาดูงาน แล้วนำกลับมาทำในชุมชนได้เลย แต่บางกิจกรรมการไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากชุมชนแต่ละแห่งจะมีบริบทพื้นที่ วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมบางกิจกรรมอาจไม่เหมาะสมกับชุมชน จึงไม่จำเป็นต้องทำตามชุมชนปลอดขยะชุมชนอื่นๆ ควรดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชนของตนเอง หรือต่อยอด ปรับเปลี่ยน กิจกรรมให้เหมาะสมกับชุมชน รวมทั้งควรเป็นกิจกรรมที่ชุมชนพึ่งพาตนเองในการดำเนินงาน เช่น ชุมชนในเขตเมือง ไม่เหมาะกับกิจกรรมธนาคารขยะ อาจดำเนินกิจกรรมตลาดนัดขยะรีไซเคิลแทน หรือกิจกรรมรับบริจาคขยะรีไซเคิล หรือชุมชนเป็นชุมชนเกษตรมีขยะรีไซเคิลน้อย แต่มีขยะอินทรีย์เยอะก็เน้นดำเนินกิจกรรมจัดการขยะอินทรีย์เป็นหลัก เป็นต้น

5. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และการสร้างแรงจูงใจ

กิจกรรมของชุมชนปลอดขยะเมื่อเริ่มดำเนินงาน อาจยังได้รับความร่วมมือน้อย หรือการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนยังไม่ทั่วถึง การสร้างการมีส่วนร่วมในช่วงแรกอาจต้องสร้างแรงจูงใจเพื่อดึงการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิล อาจมีระบบสวัสดิการให้กับครัวเรือนที่เป็นสมาชิก เพื่อจูงใจให้ครัวเรือนสมัครและร่วมกิจกรรม หรือสร้างแรงจูงใจในเชิงคุณค่า เช่น การทำบุญด้วยขยะ ผ่านกิจกรรมผ้าป่าขยะรีไซเคิล รับบริจาคขยะเพื่อทุนการศึกษาหรือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น นอกจากนี้ ควรมีครัวเรือนต้นแบบ ซึ่งอาจจะเป็นครัวเรือนของแกนนำชุมชนและแนวร่วม ที่ดำเนินกิจกรรมคัดแยกขยะในครัวเรือนเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้นแบบในชุมชนและขยายแนวคิดไปยังครัวเรือนใกล้เคียง รวมทั้งควรรยกย่อง ชื่นชม ครัวเรือนที่ดำเนินกิจกรรมต่อชุมชนอยู่เสมอ เช่น ในการประชุมหมู่บ้าน เสียงตามสาย เป็นต้น

6. สร้างระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

เมื่อกิจกรรมชุมชนปลอดขยะเริ่มเป็นรูปเป็นร่าง ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากขยะแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เป็นชุมชนปลอดขยะที่มีความยั่งยืน ควรมีการบริหารจัดการขยะของชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาจกำหนดข้อตกลงร่วมกันของชุมชน ประชาคมหมู่บ้านเพื่อกำหนดกฎระเบียบที่ทุกคนพร้อมใจปฏิบัติตาม เช่น กำหนดเวลาทิ้งขยะให้สัมพันธ์กับรถเก็บขยะและนำถังขยะออกจากถนน เพื่อให้เป็นถนนปลอดถังขยะ มีกฎกติกาชุมชนที่ให้ทุกคนพร้อมใจปฏิบัติตาม ทั้งขยะอันตรายที่จุดรวบรวมของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคนในชุมชนและไม่ฝืนกับวิถีชีวิตประจำวัน หรือบริบทของชุมชนเกินไป

7. ปรับพฤติกรรม เปลี่ยนวิถีชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หากทุกคนในชุมชนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎกติกาของชุมชนปลอดขยะ และทำอย่างสม่ำเสมอจากกิจกรรมจะกลายเป็นวิถีชีวิต และเป็นค่านิยมของชุมชนปลอดขยะ การจัดการขยะภายในชุมชนก็จะเกิดความยั่งยืน เมื่อทำได้ถึงขั้นนี้ สามารถเปรียบเทียบกับชุมชนก่อนและหลังเป็นชุมชนปลอดขยะได้อย่างชัดเจน

ที่นี่...ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ปลอดขยะ Zero Waste

- ชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ชุมชนบ้านหนองสะแกกวน
จังหวัดบุรีรัมย์
- ชุมชนบุลำดวนใต้ จังหวัดบุรีรัมย์
- ชุมชนบ้านท่า จังหวัดอุดรธานี
- ชุมชนบ้านน้ำพุ จังหวัดลำพูน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ก้าวแรกสู่ความสำเร็จ

2559 53 บ้าน 155 คน ลดขยะ
มูลฝอย เหลือ 25 กก./สัปดาห์

2558 ประทศโคตรโครงการชุมชนปลอดขยะ
ริเริ่มรณรงค์กิจกรรมปลอดใหม่และ
ลดใช้ถุงพลาสติกกันลวกแถม ประชุม
ชุมชนประกวดบ้านพัก เปิดตลาดนัด
ประจำรัฐ

2557 เทศบาลเข้าร่วม "เทศบาลสีเขียว"
ชุมชนได้รับคัดเลือกจากเทศบาลเป็นชุมชน
นำร่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
ของเทศบาล

2556
คนในชุมชนเริ่มให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วม
ในการทำกิจกรรม เทศบาลสนับสนุนถึงข้าวหมกโลก
เพาะเห็ด เลี้ยงไก่ กบ ปลูกผัก

2555
ทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ ทำน้ำหมัก
ชีวภาพ เลี้ยงไส้เดือน ทำปุ๋ยหมักจากเศษหญ้า

2554
จิตอาสาก่อตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

เส้นทางการจัดการขยะมูลฝอย

วิสัยทัศน์

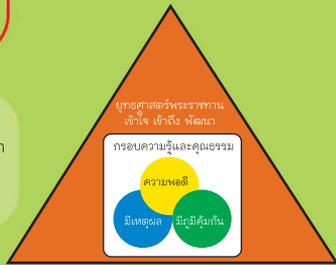

ชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต
คัดแยกด้วยวินัย หัวใจจิตอาสา
เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ตามปรัชญาพอที่พอเพียง

ยุทธศาสตร์หลักที่ชุมชนน้อมนำมาปฏิบัติ

- สามเหลี่ยม = ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- สี่เหลี่ยม = กรอบความรู้และคุณธรรม
- สามห่วง = ความพอดี มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน

- ณ ที่นี้ อนุรักษ์กำลังรบ
- ณ ที่นี้ รักษาเสนาประเทศรบ ภายใจขวัญ
- ณ ที่นี้ รักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ตราบนี้รันดร
- ณ ที่นี้ บ้านฉัน โรงพยาบาลค่ายวิภาวดี

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ข้อตกลงในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

1. ขยะทั่วไปใส่ถุง มัดปากถุง ซึ่งน้ำหนักและจุดบันทึก จากนั้นนำออกมาตั้งวาง ณ จุดพักขยะทุกวันจันทร์ เวลา 19.00 น. รอรถเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เข้ามาเก็บสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ขยะรีไซเคิลรวบรวมใส่ถุงติดป้ายชื่อแล้ววางไว้ ณ จุดรวบรวมขยะของแต่ละห้องแถว ทุกวันพุธเจ้าหน้าที่ธนาคารขยะรีไซเคิลจะนำรถมาเก็บขน
3. ขยะอันตรายแยกและรวบรวมใส่ตู้พักขยะอันตรายของชุมชน
4. ห้ามเผาขยะในชุมชนโดยเด็ดขาดและงดการให้ใหม่ตามร้านค้า
5. ถุงพลาสติกเก็บรวบรวมแลกไม้ไผ่ (ถุงพลาสติก 1 กิโลกรัม = ไม้ 5 ฟอง)

แยกขยะบ้าน 3มะ

สมาชิกครัวเรือน : พ่อหี แม่หุช มะเฟื่อง มะนาว มะพร้าว

เมื่อก่อนไม่มีการคัดแยก
ครัวเรือนมีขยะที่รวบรวมส่งให้
เทศบาล 1.5 กก./วัน

ถุงพลาสติกล้างเก็บไว้ใช้ซ้ำ
ทำสิ่งประดิษฐ์ และที่เหลือ
ซึ่งน้ำหนักก่อนส่งเทศบาล

เศษผักผลไม้ไม่นำไปเลี้ยงไส้เดือน
เศษอาหารนำไปทำน้ำหมักชีวภาพ เศษใบไม้
เศษหญ้านำไปใส่เสียนำไปเป็นปุ๋ยหมัก

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ธนาคารขยะรีไซเคิล

กิจกรรมธนาคารขยะรีไซเคิลของชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต เป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงาม ให้กับหน่วยงาน กำลังพล และครอบครัวภายในค่ายวิภาวดีรังสิต มีการคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบและก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการขยะรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพ

ปุ๋ยหมัก

วัตถุประสงค์ : เพื่อปรับปรุงสภาพของดินให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช

วัสดุอุปกรณ์ : เศษวัชพืช น้ำหมักชีวภาพ รำข้าว พลาสติก จอบ บัวรดน้ำ

ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก :

นำเศษวัชพืช 1 ตันใส่บ่อหมัก รดด้วยน้ำ 5 ลิตรผสมน้ำหมักชีวภาพ 2 ฝาให้ชุ่มประมาณ 10-15 ถึงให้รำข้าว 1 กิโลกรัม โรยบนเศษวัชพืชให้ทั่วปิดด้วยผ้าพลาสติกหมักทิ้งไว้ 60 วัน โดยเดือนที่ 1 พลิกปุ๋ย 3 วัน/ครั้ง เดือนที่ 2 พลิกกองปุ๋ย 7 วัน/ครั้ง เมื่อหมักครบ 60 วัน จะได้ปุ๋ยหมักประมาณ 400 กิโลกรัม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ น้ำหมัก

เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ชุมชนเลือกใช้ในการจัดการขยะอินทรีย์ โดยการนำ เศษผักผลไม้มาหมักกับกากน้ำตาลและน้ำปลา ปิดฝาทิ้งไว้ประมาณ 15-20 วัน เมื่อเกิดฟองขาวก็สามารถนำไปใช้ได้

♻️ การเลี้ยงไส้เดือนดิน

การเลี้ยงไส้เดือน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ชุมชนใช้ในการจัดการขยะอินทรีย์ โดยการนำขยะประเภท เศษผักผลไม้ไปเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตเป็นปุ๋ย มูลไส้เดือน ผลผลิตจะนำไปใช้ในการปลูกผักของชุมชน และนำไปจำหน่าย ในร้านค้าเกษตรกรก็ได้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ร้านค้าในชุมชน

สร้างความร่วมมือของคนในชุมชนในการลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการใช้โฟม ลดจำนวนและปริมาณขยะมูลฝอยและการนำขยะมารีไซเคิล ร้านค้าเป็นต้นทางของการเกิดขยะมูลฝอยของชุมชนในปริมาณที่มากกว่าครัวเรือน จึงเกิดแนวคิดที่จะทำอะไรให้ปริมาณขยะลดลง และนำกลับมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ได้อีกครั้ง

ร้านค้าในชุมชนร่วมกันทำสิ่งนี้ ...

- คัดแยกขยะมูลฝอยด้วยหลัก 3Rs ตั้งแต่ต้นทาง
- ลดการใช้ถุงพลาสติกโดยการใส่ถุงผ้า ตะกร้า ปิ่นโต ภาชนะอื่นๆ
- งดใช้โฟมในการใส่อาหาร ไร้สตูดย่อยสลายได้ หรือให้ภาชนะที่นำมาใช้ได้
- จัดกิจกรรมแลกแต้มจากการลดใช้ถุงพลาสติก มีของขวัญและสินค้าเป็นแรงจูงใจ
- เศษขยะอินทรีย์นำมาใส่ถังหมักทำปุ๋ยและเลี้ยงสัตว์

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

นำถุงผ้ามาซื้อสินค้าราคา 50 บาทขึ้นไปรับ 1 แด้ม สามารถแลกได้ทุกวันที่สหกรณ์
สัปดาห์สุดท้ายของเดือน

ยกเว้น ซื้อปุ๋ยแตรและ
เครื่องดื่มนแอลกอฮอล์

ถุงผ้าแลกแตร	50	แตร	แตร	กระตักน้ำแข็ง
ถุงผ้าแลกแตร	25	แตร	แตร	ข้าวไรซ์เบอร์รี่
ถุงผ้าแลกแตร	20	แตร	แตร	ผงซักฟอก
ถุงผ้าแลกแตร	15	แตร	แตร	น้ำมันพืช
ถุงผ้าแลกแตร	10	แตร	แตร	น้ำยาปรับผ้านุ่ม
ถุงผ้าแลกแตร	5	แตร	แตร	น้ำยาล้างจาน

♻️ เศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนโรงพยาบาลค่ายวิภาวดี รังสิต ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การทำปุ๋ยหมัก จากเศษหญ้า เศษวัชพืช การทำน้ำหมัก เป็นต้น ผลผลิตที่ได้นำไปใส่พืชผักสวนครัว ไม้ยืนต้นรอบชุมชน ทั้งนี้ นอกจากถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนแล้ว ชุมชนยังถ่ายทอดสู่พลทหารในแต่ละผลัด เพื่อที่พลทหารสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ หลังปลดประจำการ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ขยะอันตราย

ชุมชนมีการตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายให้กับคนในชุมชนเก็บรวบรวมขยะอันตรายในครัวเรือนมาวางไว้ในตู้ ซึ่งชุมชนจะส่งต่อให้กับเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมารับนำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป

บ้านโพลิน

ปลูกผักสวนครัว เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ
เสริมสร้างอาชีพ ให้แก่ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

บ้านอำพัน

รณรงค์ลดถุงพลาสติก ใช้ถุงผ้า
เพื่อโลกที่ยั่งยืน

บ้านโกเมน

สามัคคี มีความสุข รักษาสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

บ้านไผ่สีสุก

เดินตามรอยพ่อ เพียงพอและพอเพียง

จุดเด่นบ้านทับทิม

- ห้ามเผาขยะ งดการใช้โฟม สดการใส่ถุงพลาสติก
- มีการจัดการขยะครบทุกบ้าน
- สามารถเปิดบ้านให้คณะศึกษาดูงานได้เข้าชมได้ทุกบ้าน
- มีบรรยากาศร่มรื่น เป็นที่จัดเลี้ยงอาหารว่างคณะศึกษาดูงาน
- มีการเลี้ยงไส้เดือน เสริมถัอมันไม้ เลี้ยงไก่ไข่
- การคัดแยกขยะครัวเรือน ปลูกผักสวนครัว อยู่อย่างพอเพียง

ตลาดประชารัฐ

ความเป็นมา

เป็นโครงการที่ดำเนินการตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารบกในด้านการดูแล สวัสดิการของกำลังพล ชั้นผู้น้อยให้มีรายได้เพิ่มและลดรายจ่ายในครัวเรือน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2558 บริเวณทางเดินด้านหลัง โรงพยาบาลค่ายวิภาวดีรังสิต เปิดทำการทุกวันพุธ เวลา 07.30 - 11.30 น.

สินค้าที่จำหน่าย

- ของใช้ในครัวเรือน
- ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
- ผลิตภัณฑ์งานฝีมือกลุ่มแม่บ้าน/กำลังพล
อาหารเพื่อสุขภาพ
- สินค้าอุปโภค บริโภคต่างๆ

น้ำหมักชีวภาพ

ปุ๋ยมูลไส้เดือน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านหนองสะแกกว่น จังหวัดบุรีรัมย์

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ชุมชนบ้านหนองสะแกกวนกับการจัดการขยะ

ชุมชนบ้านหนองสะแกกวน เป็นชุมชนชนบทอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลโนนดินแดง เริ่มดำเนินกิจกรรม ชุมชนปลอดขยะเมื่อปี 2556 โดยที่ชุมชนบ้านหนองสะแกกวนมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาความหลากหลายของระบบนิเวศ ในการดำรงชีวิตที่มีความรักและห่วงแหนในธรรมชาติของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเริ่มมีการวางแผนการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในกรอบแนวคิด ที่ว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต้องอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ตามกรอบแนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแต่ละครัวเรือนจึงเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่คนในชุมชนให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นการลดขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางก่อนออกสู่ชุมชน ด้วยการดำเนินงานที่มุ่งมั่นตั้งใจของคนในชุมชน ทำให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ องค์ความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

ชุมชนบ้านหนองสะแกกวน
ประชาชนสุขภาพดี

เป็นชุมชนปลอดขยะ
บนวิถีความพอเพียง

พันธกิจ

- คัดแยกขยะทุกเวลา
- ใช้ตะกร้าแทนถุง
- ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม
- น้อมนำสุขภาพดี
- บนวิถีความพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

กิจกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือน

 ขยะอินทรีย์ (เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้)	 แยกวัสดุอินทรีย์	 น้ำดื่มรีไซเคิล	 พลาสติกรีไซเคิล	 โลหะรีไซเคิล	 กระดาษรีไซเคิล
 ขยะรีไซเคิล (แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/สีอะครีลิก ฯลฯ)	 ธนาคารขยะรีไซเคิล	 ถังขยะรีไซเคิล	 คัดแยกจำหน่าย	 แลกสินค้า	 ถังขยะรีไซเคิล
 ขยะทั่วไป (ถุงพลาสติก ขยะชิ้นเล็ก ขยะเบา ฯลฯ)	 รวบรวมเข้าถังสี	 รับค่าแลกเงิน	 ส่งไปรีไซเคิล	 ถังขยะรีไซเคิล	 ถังขยะรีไซเคิล
 ขยะอันตราย (สารเคมี ยา สารพิษ ฯลฯ)	 รวบรวมใส่ภาชนะปิดสนิท	 แยกภาชนะไปกำจัดอย่างถูกต้องตามเขตรีไซเคิล			

สมาชิกชุมชนได้ดำเนินการคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละหลังคาเรือนได้มีการจัดตั้งจุดสำหรับคัดแยกขยะในครัวเรือน บริเวณหน้าบ้านของตนเอง โดยแบ่งตามประเภทของขยะ ดังนี้

ขยะรีไซเคิล ซึ่งในแต่ละครัวเรือนมีการจัดทำตะแกรงสำหรับคัดแยกขยะประเภทขวดแก้ว พลาสติกและกระป๋องอะลูมิเนียม

ขยะอินทรีย์ ภายในครัวเรือนมีกิจกรรมการนำหมักชีวภาพจากเศษอาหารและเศษผักผลไม้ และกิจกรรมทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้ โดยการทำเป็นคอกรอบต้นไม้ไว้ในบ้าน ซึ่งผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมมีการนำไปใช้กับพืชมักสวนครัว เป็นการลดต้นทุน ในการซื้อปุ๋ยและยังเป็นการลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรมได้อีกด้วย

ขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก จะทำความสะอาดคัดแยกใส่ท่อน PVC ที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลโนนดินแดง เพื่อทำการรวบรวมไว้ใช้ซ้ำในครัวเรือน ส่วนที่ใช้ซ้ำหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นไม่ได้จะนำส่งให้เทศบาลนำไปกำจัด

ขยะอันตราย มีการคัดแยกไว้ในครัวเรือน เมื่อมีปริมาณมาก สมาชิกจะทำการรวบรวมมาเก็บไว้ที่ศูนย์บริหารจัดการขยะ ชุมชน โดยที่เจ้าหน้าที่เทศบาลจะเข้ามาเก็บขนเพื่อส่งไปกำจัดอย่างถูกวิธี เดือนละ 1 ครั้ง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

กติกาชุมชนหนองสะแกกวน

1. ในตอนเช้าของทุกวันครัวเรือนจะต้องทำความสะอาดบริเวณบ้าน หน้าบ้าน และถนนหน้าบ้านของตนเอง
2. ห้ามทิ้งขยะทุกประเภทในชุมชนโดยเด็ดขาด
3. ให้ทุกครัวเรือนทำคัดแยกขยะรีไซเคิล เพื่อส่งขายที่ธนาคารขยะ
4. ให้ทุกครัวเรือนทำดอกปุ๋ยหมักสำหรับใส่เศษใบไม้ กิ่งไม้
5. ให้ทุกครัวเรือนทำน้ำหมักจากเศษอาหารหรือน้ำไปเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ เป็นต้น
6. ให้ทุกครัวเรือนหิ้วบิโด้ไปรด ไร่ถุงผ้า ตะกร้าไปตลาด
7. ให้ทุกครัวเรือนปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน
8. ให้ทุกครัวเรือนนำเศษผัก เศษผลไม้มาเลี้ยงไส้เดือน
9. ขยะอันตรายให้รวบรวมไปไว้ที่ธนาคารขยะทุกวันศุกร์ระหว่างเวลา 17.00 - 18.00 น.
10. ห้ามทุกครัวเรือนฉีดพ่นยามาหาหญ้าและเผาขยะในชุมชนโดยเด็ดขาด

นโยบายนายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง

จากความเจริญของพื้นที่ตำบลโนนดินแดงที่มีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน อย่างรวดเร็ว ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะขึ้นในอนาคต หากไม่มีการบริหารจัดการให้ดี ดังนั้น เทศบาลตำบลโนนดินแดงจึงมีแนวคิดที่จะจัดการขยะที่ต้นทาง โดยมุ่งเน้นให้คนในชุมชนให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะ ในครัวเรือน จากนั้นขยายสู่ชุมชนภายใต้กรอบแนวคิด "สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติต้องอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ตามกรอบแนวคิดในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน"

นายสมชัย กอชัยศิริกุล
นายกเทศมนตรีตำบลโนนดินแดง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

แนวคิดผู้ใหญ่บ้าน

จากนโยบายของเทศบาลตำบลโนนดินแดงที่ว่า “จะทำให้โนนดินแดงเป็นเมืองสะอาด” คนในชุมชนจึงเริ่มดำเนินการชุมชนปลอดขยะ ครั้วเรือนแต่ละครั้วเรือนมีการคัดแยกขยะ โดยทุกครั้วเรือนมีส่วนร่วมตั้งแต่การทำที่คัดแยกในครั้วเรือน การกำหนดกติกาดำเนินงานร่วมกันในชุมชนด้วยความร่วมมือร่วมใจกันในชุมชน ทำให้ชุมชนสะอาดเรียบร้อยและสามารถเป็นต้นแบบการจัดการขยะ ให้กับชุมชนอื่นๆ ทั้งภายในและนอกจังหวัดได้มาศึกษาดูงาน พวกเรายังคงดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งถ่ายทอดการทำงานให้กับเยาวชนในชุมชนต่อไป

นายจรูญ บุญหนา
ผู้ใหญ่บ้านหนองสะแกหวาน

เกษตรกรตัวอย่าง/ปราชญ์ชาวบ้าน

นายมา สีกกระโทก
บ้านเลขที่ 58 ม.6 ต.สมป่อย
อ.โนนดินแดง จ.บุรีรัมย์

เป็นฐานเรียนรู้ที่มีการทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ การทำน้ำหมักชีวภาพ การเก็บเมล็ดพันธุ์พืช ลุงมาเป็นเกษตรกรที่ทำงานอยู่ในพื้นที่จำนวน 15 ไร่ โดยใช้หลักชีวภาพ เช่น การหว่านปุ๋ยคอก เพื่อโคกกลบเป็นปุ๋ยหมักก่อนลงหว่านข้าว เมื่อข้าวออกได้ประมาณเดือนครึ่งก็ให้นำหมักแทนการให้ปุ๋ยเคมี และให้หอยเชอรี่หมักเป็นยาฆ่าแมลงข้าวลุงมาจึงเป็นข้าวปลอดสารพิษ ลุงมายังได้ปลูกพืชผักหมุนเวียนในแปลงนาโดยใช้เมล็ดพันธุ์ที่ลุงมาปลูกและเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เอง และมีแจกจ่ายให้ในชุมชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับให้เป็นปราชญ์ชาวบ้านและเกษตรกรตัวอย่างในชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ศูนย์บริหารจัดการจัดการขยะชุมชน

ในชุมชนบ้านหนองสะแกกวนได้ปลูกพืชผักหมุนเวียนจึงมีแม่ค้ารับซื้อพืชผักเพื่อส่งขายในตลาด และได้นำเศษผักที่ตัดแยกออกมาให้ชุมชนไปเพื่อนำไปเลี้ยงไส้เดือน และแต่ละครัวเรือนถ้ามีเศษผักผลไม้ ก็นำมาเลี้ยงไส้เดือน เป็นการกำจัดขยะอินทรีย์อีกทางหนึ่ง ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการจำหน่าย ไส้เดือนและปุ๋ยไส้เดือนเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ปุ๋ยหมักบำรุงดิน

สรรพคุณ : ใ้บำรุงดิน เพื่อปรับปรุงดิน เพิ่มธาตุอาหารในดิน
วิธีใช้ : ใ้ร่วนบนดินหลังเก็บเกี่ยวแล้วไถกลบ
ส่วนผสม : ปุ๋ยคอก เศษใบไม้ เปลือกถั่ว ต้นถั่ว ขลข
 ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วร่อนน้ำหมักชีวภาพ
 คลุกเคล้าให้ออกซิเจนเข้าถึงทุกสัปดาห์

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ห้าหมักไล่แมลง

สรรพคุณ : ฉีดยาพิษผักเพื่อป้องกันแมลง เพลี้ย หนอน
วิธีใช้ : น้ำหมัก 200 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดยาทุก 1 สัปดาห์
ส่วนผสม :

บอระเพ็ด	1 กิโลกรัม	ตะไคร้หอม	1 กิโลกรัม
ใบสะเดา	1 กิโลกรัม	ยาเส้น	1 กิโลกรัม
เหล้าแดง	1 กิโลกรัม	เหล้าขาว	2 ขวด
หัวข่า	1 กิโลกรัม	น้ำส้มสายชู	0.5 ลิตร
น้ำ	80 ลิตร		

ผสมใช้เข้ากันหมักไว้นาน 1 เดือน

ฮอโรมจากเหยยเซอรั

สรรพคุณ : เร่งการเจริญเติบโตของพืช
วิธีใช้ : น้ำหมักหอยเชอรั 200 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดยาทุก 1 สัปดาห์
ส่วนผสม :

หอยเชอรั	10 กิโลกรัม	ปลา (ถ้ามี)	10 กิโลกรัม
กากน้ำตาล	2.5 กิโลกรัม	น้ำหมัก	750 ซีซี 5 ขวด

หมักไว้ 1-2 เดือน

ห้าหมักชีวภาพ

สรรพคุณ : ใช้ผสมน้ำรดน้ำ
วิธีใช้ : เจือจางน้ำหมักชีวภาพ 200 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร และฉีดพ่นพืช
ส่วนผสม :

น้ำ	10 ลิตร
กากน้ำตาล	1/2 ลิตร
หัวเชื้อน้ำหมัก	1 ลิตร

หมักไว้ 1 เดือน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ มีการปลูกพืชผักสวนครัวในศูนย์เรียนรู้โดยไม่ใช้สารเคมี มีการนำปุ๋ยหมักอินทรีย์ นำหมักชีวภาพ ปุ๋ยจากมูลไส้เดือนมาใช้ในศูนย์เรียนรู้ และมีการขุดลอกคลองสาธารณะที่ไหลผ่านหมู่บ้าน ทำกิจกรรม ประหยัดพลังงานเพื่อปั่นแล้วดึงน้ำจากคลองที่ไหลผ่าน มาใช้ในศูนย์เรียนรู้ มีการเพาะจำกัไม้ของ กลุ่มเยาวชน

ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง

ป้าอ้นเห้ มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในครัวเรือน มีการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ภายในพื้นที่ บริเวณบ้านหรืออาคารบริเวณก็จะนำไปจำหน่าย มีการนำ เมล็ดพันธุ์ พืชมาเพาะไว้ปลูกเองและจำหน่ายให้กับคน ในชุมชนคณะที่เข้ามาศึกษาดูงาน ในการปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกโดยใช้ปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้และนำหมักจากเศษอาหาร และขยวมว่างงานก็จะทอเสื่ออกโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน ได้จำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือน มีการตัดแยกขยะรีไซเคิล

นางสายัณห์ สมบัติสา
ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ร้านค้าแลกแต้ม

เป็นร้านค้าในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการร้านค้าแลกแต้มในการรวบรวมขยะในครัวเรือนนำมาแลกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในร้านค้าปลีกในท้องถิ่น โดยการใช้กระดาษ/ถุงผ้ามาซื้อของที่ร้านก็จะมีการสะสมแต้มไปเรื่อยๆ ถ้ามีการสะสมแต้มครบตามจำนวนครั้ง ก็จะสามารถนำแต้มที่สะสมไปแลกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในร้านค้าปลีกในท้องถิ่นได้ แลกเป็นสิ่งของเครื่องใช้ในครัวเรือนได้ เป็นการลดถุงพลาสติกจากครัวเรือน และยังได้ปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองโดยใช้น้ำหมักจากเศษอาหารในครัวเรือนที่เน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพียงอย่างเดียว

มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยเน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางแต้มแลกสินค้า

100 แต้ม	แลกซื้อตุ้มสุกี้ 5 บาท
200 แต้ม	แลกซื้อตุ้มสุกี้ 10 บาท
300 แต้ม	แลกซื้อตุ้มสุกี้ 15 บาท
400 แต้ม	แลกซื้อตุ้มสุกี้ 20 บาท
500 แต้ม	แลกซื้อตุ้มสุกี้ 25 บาท

ซื้อได้... มีแต้มสะสมรวม 1,000 แต้ม ...ไว้แลกตกกล้า 1 ไร่

ตารางแต้มแลกสินค้า

100	แต้ม	แลกกระดาษทิชชูน้ำแข็ง
200	แต้ม	แลกข้าวไรซ์เบอร์รี่
300	แต้มแลก	ผงซักฟอก
400	แต้มแลก	น้ำมันพืช
500	แต้มแลก	น้ำยาปรับผ้านุ่ม

3000 !!
มีแต้มสะสมครบ 1,000 แต้ม
แลกตะกร้า 1 ไร่

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

รายการราคาขยะแลกสินค้า

ไข่ 1 ฟอง	ราคา 5 บาท	เบหมีกิ่งสำเร็จรูป 1 ซอง	ราคา 6 บาท
ปลากระป๋อง 1 กระป๋อง	ราคา 15 บาท	น้ำปลา 1 ขวด	ราคา 10 บาท
ยาสระผม 1 ขวด	ราคา 10 บาท	สบู่ 1 ก้อน	ราคา 10 บาท
น้ำยาล้างจาน 1 ขวด	ราคา 10 บาท	ยาสีฟัน 1 หลอด	ราคา 10 บาท
แปรงสีฟัน 1 อัน	ราคา 10 บาท	น้ำยาปรับผ้านุ่ม 1 ถุง	ราคา 10 บาท
ผงซักฟอก 1 ซอง	ราคา 10 บาท		

ศูนย์บริการการจัดการขยะชุมชน

ธนาคารขยะเพิ่มทรัพย์ เป็นศูนย์รวมขยะรีไซเคิล โดยครัวเรือนสมาชิกจะทำการคัดแยกขยะรีไซเคิลแล้วนำไปขายให้กับคณะกรรมการ ซึ่งจะออกไปสัญจรรับซื้อเดือนละ 1 ครั้ง สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนของ/รับเป็นเงินสดหรือฝากเงินเข้าบัญชี และยังมีการทุนดำเนินงานกิจกรรมต่างๆให้กับสมาชิกอีกด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

วิถีดีถิ่น วิถีไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

เป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงในการทำกิจกรรมการลดการเกิดขยะในครัวเรือน มีการสานตะกร้า เพื่อนำมาใช้ในการไปจับจ่ายซื้อของ จะเป็นการช่วยลดการเกิดขยะ การปลูกพืชผักสวนครัวโดยใช้น้ำหมักจากเศษอาหาร ปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้ และมีการคัดแยกขยะเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน ในการบริหารจัดการขยะและได้รวมกลุ่มสร้างอาชีพ เช่น สานตะกร้าจากไม้ไผ่ ทอเสื่ออกไม้กวาดจากทางมะพร้าว ขนหมุย โดยใช้วัตถุดิบที่มีในชุมชน

จักสาน โดยผู้สูงอายุจะร่วมกันสานผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ ได้แก่ หวดนั่งข้าว ตะกร้าไม้ไผ่ ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมสร้างรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุและยังเป็นการส่งเสริมการใช้ตะกร้าแทนการใช้ถุงพลาสติกภายในชุมชน ช่วยลดการเกิดขยะมูลฝอยในชุมชนลงได้ นอกจากการสานตะกร้าแล้ว ยังมีการถักแหเพื่อขายสร้างรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ และยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนด้วย

ครัวนอกบ้าน เป็นกิจกรรมสาธิตการดำเนินชีวิตแบบวิถีชุมชน โดยการดำเนินกิจกรรมเป็นการให้พื้นที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งไม้ในชุมชน และใช้ก๊าซชีวภาพเป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้มที่ได้จากการหมักเศษอาหารจากการคัดแยกในครัวเรือนร่วมกับบารณสมโซ่มูลสัตว์ นอกจากนี้ กิจกรรมนี้ยังเป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับชุมชน

ทอเสื่ออก กกเป็นพืชท้องถิ่นที่นิยมนำมาทอเพื่อใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็น การทอเสื่อ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น มาทำให้เกิดประโยชน์สร้างรายได้ให้กับชุมชน และยังเป็นการอนุรักษ์พืชในท้องถิ่นให้ยังคงอยู่ต่อไป

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

บ้านหนองรวมใจ

บ้านหนองหมู่บ้านในฝัน

พวกเราช่วยกันสร้างชุมชนน่าอยู่

ทุกที่สะอาดน่าดู

เพราะพวกเรารู้จักจัดการขยะชุมชน

หนึ่งยึดถือปฏิบัติ

หิวปีนไต่ไปวัดใช้ตะกร้าแทนถุง

ศาสนารุ่งเรืองเจิดจ้ารุ่งๆ

ช่วยผดุงสร้างสรรชีวิต

สองหมั่นทำเป็นนิจ

ตามพันธกิจบ้านเรานั้นหนา

หลายสิ่งใช้ซ้ำได้หลายๆครา

ใช้อย่างรู้ค่าถือเป็นสิ่งดี

สามนำกลับมาใช้ใหม่

ช่วยลดรายจ่ายเพิ่มรายได้สุขขี

ธนาคารเพิ่มทรัพย์เรามีๆ

ช่วยให้ชีวิตเราสุขสบาย

ขยะอินทรีย์เราก็ทำปุ๋ยหมัก

ใช้รดพืชผักผลผลิตมากหลาย

เลี้ยงไส้เดือนให้ประโยชน์มากมายๆ

ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน

ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

เท่านั้นแหละหนอเราก็สุขสัน

ร่วมด้วยช่วยกันทุกคนๆ

สร้างสรรค์ชุมชนให้น่าอยู่เออๆ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ชุมชนปลอดขยะ
จังหวัดบุรีรัมย์

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ความภาคภูมิใจของชาวชุมชนลำดวนใต้

เรามีแกนนำที่เข้มแข็ง...ตั้งใจ อีกครั้งที่ได้รับความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม จากชาวชุมชนลำดวนใต้...ด้วยใจที่มุ่งมั่นสร้างบ้านเมืองให้น่าอยู่มุ่งสู่การเป็น...
“ชุมชนปลอดขยะ” “ชุมชน Zero Waste”

เส้นทางการจัดการขยะมูลฝอย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

แนวคิดต่อการทำงานชุมชนปลอดขยะ

นาย กมล เรืองสูงศรีวงศ์
นายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์

นโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนายเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ คือ "เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน สู่การเป็นเมืองไร้มลพิษ ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะและนำเสียบางอย่างมีประสิทธิภาพโดยให้หลักการมีส่วนร่วมส่งเสริมการลด ตัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ส่งเสริมการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ทางการเกษตร"

เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่ร่วมกันคิดร่วมกันทำด้วยหัวใจ จนเกิดนวัตกรรมการสร้างจิตสำนึกของคนต่างถิ่นที่เข้ามาอยู่ในชุมชน ต้องทำตามมติของสังคมของชุมชนที่ ตั้งไว้ใน การจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายในสังคมเขตเมือง

นางสิรินहनัมมธีรราชกิจ
ผู้ว่าเขตการค้าของเขตรัฐและสิ่งแวดล้อม

นายบุญส่ง สุทธิโรต
ผู้ว่าเขตการค้าของเขตสุขภาพ

การบริหารจัดการขยะที่ ต้นทางที่ ประสบความสำเร็จของชุมชนปลอดขยะได้นั้น เกิดจากสมาชิกในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างไม่เคยย่อท้อ

นางสาวสุพรรณชา จิราภานุสรณ์
นักวิชาการสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ความสำเร็จของการจัดการขยะในชุมชนปลอดขยะได้ การเป็นต้นแบบของการจัดการขยะ "ต้นทาง" มีความยากด้วยใจของคำว่า "วิถีชุมชนเมือง" สิ่งสำคัญเกิดจากการเริ่มต้นที่บุคคลเอง แก่นนำมีหัวใจในการจัดการขยะ...เมื่อเข้าสู่ระบบที่มพลังของทีมก็จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในทุกๆเรื่อง ซึ่งชุมชนปลอดขยะได้ มีคณะทำงานฯ มีทีมที่เข้มแข็ง มี "ธง" หรือ "เป้าหมาย" ร่วมกันในการจัดการขยะชุมชนให้มุ่งสู่ศูนย์ (Zero Waste)

นางประนีย์ รุ่งโรจน
ประธานคณะทำงาน
ชุมชนปลอดขยะ

การทำงานด้านการจัดการขยะในรูปแบบของชุมชนเมือง เป็นเรื่องที่ยากมาก แต่กลยุทธ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งสู่การเป็นชุมชนปลอดขยะนั้น มีหลักสำคัญคือ การเข้าใจ และเข้าใจบริบทของชุมชนปลอดขยะได้...ในการดำเนินการจนประสบความสำเร็จนั้น มีการสอดแทรกเนื้อหาความรู้เรื่องของการจัดการขยะกับเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องสุขภาพ เรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ถือเป็นการบูรณาการร่วมกันได้อย่างลงตัว การสร้างการมีส่วนร่วมจากทั้งบ้านเรือนของประชาชน และผู้ประกอบการหอพักในพื้นที่ส่งผลให้ความสำเร็จได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

กลุ่มพิชิตขยะอินทรีย์

จะนำขี้เล้งเก็บรวบรวมขยะอินทรีย์ตามร้านอาหารและ หอพักในชุมชน เพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ เป็ด เป็นต้น และนำมาทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ในนาข้าวและแปลงเกษตรของตนเอง ซึ่งสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย

1. นายจำนง คิมรัมย์
2. นายทรงวุฒิ สวัสดิ์สุข
3. นายวราพงษ์ สวัสดิ์สุข
4. นายโกศล วรรณโกษิตย์
5. นางสุภาพ เจริรัมย์
6. นายอุดม แก้วพลอย

นายจำนง คิมรัมย์ กลุ่มพิชิตขยะอินทรีย์

การรวบรวมนำขยะอินทรีย์ในชุมชนมาผลิตน้ำหมักชีวภาพ ทำปุ๋ยหมัก และนำเศษอาหารมาเลี้ยงไส้เดือนดิน นำสิ่งที่ได้ไปเป็นสารปรับปรุงดิน นำดินไปปลูกพืชผักสวนครัว สุภาษิตที่ขุดก็ยังยืน เป็นต้นแบบการจัดสรรพื้นที่ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

การจัดการขยะด้วยหลัก 3Rs วิถีชุมชนเมือง

การเริ่มต้นที่ตัวเราเอง และสร้างเครือข่ายไปยังเพื่อนบ้าน ตามหลัก **“ทำให้ดู อยู่ให้เห็น ทำเป็นตัวอย่าง”** โดยการรณรงค์ลดการใช้ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ผ่านการประชุม อสม.ประชุมชาวชุมชน หรือการประชุมในเวทีต่างๆ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ในชุมชน เช่น การนำถุงพลาสติกมารีด/มัดวนแล้วถักเป็น กระเป๋า, ถุงพลาสติกประดิษฐ์เป็นดอกไม้ขายในวันสำคัญต่างๆ, ถุงพลาสติกทำเป็นพานหอม เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ขอพื้ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โครงการขอพื้สีเขียว

“กรีนสมายล์ อพาร์ทเมนท์” เป็นหอพักที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดหอพักสีเขียวในปี 2559 โดยแนวคิดของเจ้าของหอพักที่เข้าร่วม โครงการฯ มีความตั้งใจร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดต้นทุนให้กลุ่มประชากร ฝั่งเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในหอพัก ผ่านการตกลงร่วมกัน ก่อนทำสัญญาเช่าพักอาศัย บ้านพักเป็นลายลักษณ์อักษรในกฎระเบียบของ การพักอาศัย ใช้มีการคัดแยกขยะทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ขยะอันตราย ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

การคัดแยกขยะมูลฝอยภายในที่พัก

1. ขยะอินทรีย์ จำพวกเศษอาหารที่ชาวหอพักทานเหลือ จะนำไปรวบรวมไว้ โดยจะมีกลุ่มฯ เติ่ง ประจําชุมชน ตระเวนเก็บ และนำไปเลี้ยงสัตว์ ทำปุ๋ยหมัก เลี้ยงไส้เดือน และทำน้ำหมักชีวภาพ (EM) และถ้าเป็นเศษผลไม้ จะรวบรวมไว้สำหรับการผลิตน้ำหมักชีวภาพภายในหอพักเอง

2. ขยะรีไซเคิล ขอความร่วมมือให้ชาวหอพักคัดแยก และรายได้จากการนำขยะรีไซเคิลไปขาย จะนำกลับมาเป็นสวัสดิการ ในรูปของการซื้อกาน้ำตาลมาหมัก EM, ซื้อพันธุ์ไม้มาปลูกในหอพัก สร้างความร่มรื่นในหอพัก หรือในบางหอพักมีการจัดเลี้ยง ชื่อเด็ก ปีใหม่ให้กับชาวหอในเทศกาลปีใหม่อีกด้วย

3. ขยะอันตราย มีการคัดแยกและรวบรวมไว้ ณ บริเวณ หน้าที่ทำการชุมชนบุดอนใต้

4. ขยะทั่วไป รวบรวมไว้ให้รถเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ มารับไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ขอพิกัดแบบแผนด้านการจัดการขยะ รุ่นที่ 2
ตามโครงการขอพิกัสีเขียว ชุมชนบุลาควนใต้

“การที่หอพักได้มีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนบุลาควนใต้ เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ยากและไม่ยุ่งยากเกินไป แต่ทางหอพักของเรามีความตั้งใจในการร่วมส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนบุลาควนใต้น้อยๆ จึงเข้าร่วมสมัครเป็นส่วนหนึ่งในโครงการขอพิกัสีเขียว และร่วมผลักดันให้กลุ่มประชากรชาวหอพักก็มาทำอาศัยในหอพัก ณ ณัฐ เฟลิส ร่วมด้วยช่วยกันคิดแยกขยะ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประชากรในหอพัก เมื่อสร้างสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่แล้ว คนก็จะเข้ามาพักอาศัยหอพักของเราเอง”

ขอพิกัดแบบแผนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
โครงการขอพิกัสีเขียว

• เกณฑ์การประกวดขอพิกัสีเขียว

1. การจัดการขยะมูลฝอย
2. การจัดการพื้นที่สีเขียว
3. การจัดการน้ำเสีย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

แผนผังชุมชนบุลำดวนใต้

ฐานการเรียนรู้ของชุมชน

ปั๊มน้ำมัน

1-97

จำนวนห้องพักในพื้นที่ชุมชนบุลำดวนใต้

โรงแรม

ห้องพักที่เข้าร่วมโครงการ

ร้านอาหาร

ห้องพักที่ไม่เข้าร่วมโครงการ

ทางรถไฟ

“ร้านค้าไม่ใหญ่ แต่หัวใจสีเขียว”

ร้านอาหารตัวอย่างในพื้นที่ชุมชนบ่อลวดวนใต้ ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจใส่ใจสุขภาพของผู้บริโภค โดยเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเข้าร่วม “ร้านค้าปลอดโฟม” ด้วยที่ไม่ได้คิดราคาเพิ่มเติมจากเดิม นอกจากนี้ยังร่วมคัดแยกขยะในร้านค้าอีกด้วย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านท่า จังหวัดอุตรดิตถ์

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

วิสัยทัศน์ชุมชนบ้านท่า หมู่ที่ 5

“บ้านท่าร่วมใจ สดใสไร้ขยะ”

แนวคิดในการดำเนินงาน

1. มีการกระจายอำนาจให้กับหมู่บ้านโดยแบ่งเป็น 5 ตำบล มีกรรมการตำบลละ 15 คน 1 กองทุน และกรรมการเยาวชนอีก 15 คน มีเครือข่ายคือ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ในการขับเคลื่อนงาน
2. ใช้แนวคิด **“ขยะใครเป็นผู้สร้าง ผู้นั้นต้องมามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ”**
3. ต้องการจัดการขยะแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ 9 มาดำเนินงาน
5. จัดการขยะตามแบบวิถีชีวิตชุมชน ไม่ใช้เทคโนโลยีที่เกินความสามารถของคนในชุมชน
6. เน้นการคัดแยก นำมาใช้ประโยชน์ ลดปริมาณขยะตามกระบวนการ 3Rs
7. ใช้หลัก 3 ก (กรรมการ กองทุน กิจกรรม) กับ 1 แรงจูงใจในการดำเนินโครงการ
8. ต้องการสร้างวินัยในการจัดการขยะให้กับประชาชนตำบลหาดกรวดจากฐานผู้รับเพื่อการจัดการขยะที่ต่อเนื่องและยั่งยืน
9. เพื่อให้ประชาชนตำบลหาดกรวด ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการมีสุขภาพดีและคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

เส้นทางการจัดการขยะมูลฝอย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ใบสมัคร

โครงการหมู่บ้านจัดการขยะแบบประชาชนมีส่วนร่วมหมู่ที่ ๕ บ้านท่า
เทศบาลตำบลหาดกรวด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ข้าพเจ้า.....นามสกุล..... อายุ.....ปี
บ้านเลขที่..... หมู่ที่ ๕ บ้านท่า ตำบลหาดกรวด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
เบอร์โทรศัพท์..... อาชีพ..... สมาชิกในครอบครัว.....คน
ขอสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านจัดการขยะแบบประชาชนมีส่วนร่วม

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร
()

ข้อตกลงการดำเนินงาน

ข้อตกลงฉบับนี้ทำขึ้น ณ ที่ทำการกำนันตำบลหาดกรวด บ้านเลขที่ ๗๗/๑ หมู่ ๕ ตำบลหาดกรวด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ระหว่าง หมู่ที่ ๕ บ้านท่า โดยนายไพโรจน์ คู่มอักษร กำนันตำบลหาดกรวด
กับ.....และครอบครัว ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงกันไว้ ดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้าและครอบครัว

๑. ช่วยกันเลบปริมาณขยะในครัวเรือนของข้าพเจ้า ให้เหลือน้อยที่สุด
๒. คัดแยกขยะในครัวเรือน ทั้ง ๔ ประเภท คือ ๑.ขยะอินทรีย์ ๒.ขยะรีไซเคิล ๓.ขยะทั่วไป ๔.ขยะอันตราย
๓. จัดการขยะอินทรีย์ ในครัวเรือนเองโดย ใช้ถังหมักขยะอินทรีย์ ใส่คอกทำปุ๋ยหมัก เศษอาหารให้สัตว์
 มีในสวน ทำเสียหรือฝังทิ้งเสียไป
๔. คัดแยกขยะรีไซเคิล โดยใช้เงาหรือสีคัดแยกขยะ และนำไปขายที่ตลาดนัดขยะทุกวันที ๙ ของเดือน
๕. คัดแยกขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก โฟม ขลุ่ย และปากทศบาลกำจัด ทุกวันที่ ๙ ของเดือน ณ ตลาดนัดขยะ
๖. คัดแยกขยะอันตราย ได้แก่ หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ และปากทศบาลกำจัดทุกวันที่ ๙ ของเดือน ณ ตลาดนัดขยะ
๗. ไม่เผาขยะ หรือเผาสังหาร ในหมู่บ้าน เพื่อลดปัญหาหมอกพิษ และก๊าซ ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ
๘. ไม่ทิ้งขยะบนถนน ทราย ขยะ และทางสาธารณะ
๙. เก็บขยะ กวาดถนน ปูกลูมิ้อก ไม่ประดัง บริเวณหน้าบ้านของข้าพเจ้า เพื่อความสวยงาม และความสะดวกของหมู่บ้าน
๑๐. ปฏิบัติด้านสวนครัว และถัสดินทรีย์ ไว้กินในครัวเรือน เพื่อสุขภาพดี มีปริมาณขยะอินทรีย์ลดลง ส่งเสริมเศรษฐกิจของพื้นที่
๑๑. ลดการใช้ถุงพลาสติก และโฟม เพื่อลดขยะ และลดภาวะโลกร้อน
๑๒. ร่วมรณรงค์ยึดโม ๑ ดวงทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๑๙:๐๐ - ๑๙:๑๕ น.

ลงชื่อ.....สมาชิกโครงการ
()

ลงชื่อ.....กำนันตำบลหาดกรวด
(นายไพโรจน์ คู่มอักษร)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ ปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ดีต่อสุขภาพ

ขยะอินทรีย์เป็นขยะที่ย่อยสลายได้ และเป็นขยะประเภทเดียวที่มีมากที่สุดที่สุดในครัวเรือน จากการสำรวจองค์ประกอบของขยะหมู่ที่ 5 บ้านท่าพวงว่ามีขยะอินทรีย์มากถึงร้อยละ 77 ของปริมาณขยะทั้งหมด หมู่ที่ 5 บ้านท่าพวง ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาดำเนินการจัดการขยะอินทรีย์ โดยนำขยะอินทรีย์มาใช้ประโยชน์ คือ ทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักอินทรีย์ ใช้รดพืชผักสวนครัว เป็นการลดรายจ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมี ครัวเรือนได้รับประทานผักปลอดสารพิษ ส่งผลให้สุขภาพดี ไม่มีสารเคมีตกค้างในเลือด

นำเศษผักผลไม้เศษอาหาร (ไม่ใส่น้ำแกง) ซึ่งเป็นขยะในครัวเรือนใส่ในถังหมัก แล้วนำไปกำจัดโรยทุกครั้ง (ช่วยย่อยขยะอินทรีย์) ครบ 15 วัน ขยะอินทรีย์จะถูกย่อยสลาย ได้ปุ๋ยหมักชีวภาพ

วิธีใช้ ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ 1 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 5 ลิตร รดพืชผักสวนครัว สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

นำขยะอินทรีย์ประเภทใบไม้ หญ้า ฟาง มูลวัวแห้ง แกลบคั้นในสัดส่วนที่เท่ากัน ผสมแล้วรดด้วย ผด.1 หมักไว้ โดยมีการกลับกองปุ๋ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครบกำหนด 3 เดือน สามารถนำไปใช้กับพืชผักสวนครัวได้

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

- การจัดการใบไม้ หญ้า และฟาง โดยใช้เสวียน นำใบไม้ หญ้า และฟาง ที่เกิดขึ้นบริเวณบ้าน มาใส่ในเสวียนที่ทำรอบโคนต้นไม้ และทำการรดน้ำ จะทำให้ใบไม้ หญ้าฟาง ย่อยสลาย กลายเป็นปุ๋ยบำรุงดิน

***** ทุกครัวเรือนช่วยกัน ปริมาณขยะอินทรีย์จะลดลงหรือหมดไปจนที่สุด *****

- การทำไบogas (สารช่วยย่อยขยะอินทรีย์) วัสดุ

1. มูลวัวแห้ง	1 ปีบ
2. แกลบดิน	1 ปีบ
3. รำหวาน	1 ปีบ
4. จุลินทรีย์น้ำ (EM) 500 ซีซี	
5. น้ำเปล่า	5 ลิตร

วิธีทำ

1. นำมูลวัว แกลบดิน รำหวาน มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน
2. นำจุลินทรีย์น้ำ 500 ซีซี มาผสมในน้ำเปล่า 5 ลิตร รดส่วนผสมดังกล่าวคลุกเคล้าให้เข้ากันจนได้ความชื้น 50% (ทดสอบโดยใช้มือกำส่วนผสม หากไม่มีน้ำไหลออกมา และส่วนผสมเป็นก้อนถือว่าใช้ได้)
3. ตักส่วนผสมดังกล่าวใส่ถุงปุ๋ย มัดหลวมๆ กลับปากถุงสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อให้ไบogas หนึ่ง ไม่จับเป็นก้อน (ห้ามตากแดด ตากฝน) เก็บไว้ใช้ได้ 1 ปี

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ สิ่งประดิษฐ์พิชิตขยะ

♻️ 3 มิตรพิชิตขยะ

นำวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนมารีไซเคิล เป็นตะแกรงคัดแยกขยะรีไซเคิล ไร้คัดแยก ขยะรีไซเคิลในครัวเรือน เพื่อเพิ่มมูลค่าขยะที่ยาก

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

การจัดการขยะอันตราย

- คัดแยกขยะอันตรายในครัวเรือน
- นำขยะอันตรายจากครัวเรือนมาใส่ไว้ที่ถังขยะอันตรายประจำหมู่บ้าน

- เทศบาลมาจัดเก็บเดือนละ 1 ครั้ง ทุกวันศุกร์สัปดาห์ที่ 2 ของเดือน นำไปเก็บไว้ที่เทศบาล
- เทศบาลนำขยะอันตรายไปฝาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ นำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ปีละ 1-2 ครั้ง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

หิ้วตะกร้า ค้ารางวัล

ส่งเสริมการให้ตะกร้าเวลาไปจ่ายตลาด หรือซื้อของที่ร้านค้า เพื่อเป็นการลดการใช้ถุงพลาสติก ลดปริมาณขยะทั่วไปประเภทถุงพลาสติก

- ทุกครั้งที่ประชาชนหิ้วตะกร้าไปซื้อของที่ร้านค้า เจ้าของร้านจะมอบคูปองให้กับลูกค้า 1 ใบ
- ลูกค้าเขียนชื่อในคูปอง และใส่ในกล่องสำหรับใส่คูปอง

นำคูปองมานับเมื่อครบ 1 ปี ระยะเวลา 1 ปี สามารถนำคูปอง ได้จำนวน 24,000 ใบ แสดงว่าชุมชนสามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้ 24,000-240,000 ใบ ช่วยลดภาวะโลกร้อนได้มากและลดค่าใช้จ่าย ในการซื้อพลาสติกของร้านค้าได้มากมาย

มอบรางวัลให้กับผู้ที่มีคูปองมากที่สุด

- รางวัลที่ 1 เงินรางวัล 500 บาท
- รางวัลที่ 2 เงินรางวัล 300 บาท
- รางวัลที่ 3 เงินรางวัล 200 บาท

ร้านค้าสนับสนุนตะกร้าจำนวน 100 ใบ มอบให้กับลูกค้าที่หิ้วตะกร้ามาซื้อของ 100 ท่านแรก ในวันที่ 1 มกราคม ของทุกปี (คูปองใช้กระดาษรีไซเคิล เมื่อใช้แล้วสามารถรวบรวมขายได้ในราคา กิโลกรัมละ 8 บาท)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ไส้เดือนดิน กินขยะ

นำไส้เดือนพันธุ์เอเฟ (African night crawler) หรือพันธุ์ซีตาแรม มาเลี้ยงเพื่อจัดการขยะอินทรีย์ประเภท เศษผัก ผลไม้ โดยประโยชน์ที่ได้รับนอกจากเป็นการจัดการขยะอินทรีย์ให้หมดไป ยังได้ผลผลิตน้ำหมักมูลไส้เดือน เพื่อใช้เป็นปุ๋ยและฮอร์โมนไร้ฉีดยาฆ่าแมลงสำหรับพืชผักสวนครัวและข้าวได้อีกด้วย โดยการผสมในอัตราส่วนน้ำหมักมูลไส้เดือน 50 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร โดยใช้ฉีดพ่นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

การเตรียมบ่อเพื่อเลี้ยงไส้เดือน

1. นำดินกลัวยมาล้างและนำไปในบ่อเป็นเวลา 7 วัน เพื่อทำลายปูนซีเมนต์ที่มีความเป็นกรด และป้องกันไม่ให้ไส้เดือนตาย
2. นำมูลวัวแห้งมาแช่ในน้ำไว้ประมาณ 7 วัน
3. นำไส้เดือนใส่ลงในบ่อพร้อมเศษผัก ผลไม้ ที่เป็นอาหารของไส้เดือน และใส่สบู่ดรอปป์ เพื่อป้องกันไม่ให้ไส้เดือนหนี

ไส้เดือนดิน ไคซังเมซอน แอเซีย

ไส้เดือนกิโลกรัมละ 500 บาท (ตัวละ 1 บาท
 พันธุ์เอเฟ ไซเป็นเขือตกลา)
 น้ำหมักมูลไส้เดือน ขวด 600 ซีซี ขวดละ 20 บาท
 น้ำหมักมูลไส้เดือน ขวด 1.5 ลิตร ขวดละ 50 บาท
 ดินไส้เดือนกิโลกรัมละ 15 บาท

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ตู้เย็นข้างบ้าน

ส่งเสริมให้ครัวเรือนปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทาน มีชีวิตประสัคดังนี้

1. ลดการนำถุงพลาสติก (ใส่ผักจากตลาด) เข้าบ้าน เพราะจะเป็นการเพิ่มปริมาณขยะทั่วไป ประเภทถุงพลาสติก ให้มีมากขึ้น ถุงพลาสติกเป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีการใช้งานสั้นที่สุด เมื่อนำผักออกจากถุงพลาสติกแล้ว ถุงพลาสติกจะกลายเป็นขยะทันที ถ้าทุกครัวเรือนช่วยกันปฏิเสธถุงพลาสติก ขยะประเภทถุงพลาสติกก็จะลดลงอย่างเห็นได้ชัด
2. ลดปริมาณขยะอินทรีย์ ที่เกิดจากผักเน่าเสียในตู้เย็น เมื่อเราซื้อผักมาแช่ตู้เย็นไว้นานๆ
3. ได้ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักอินทรีย์ที่เราผลิตเองจากขยะ เป็นการลดรายจ่าย
4. สมาชิกในครัวเรือนได้รับประทานผักปลอดสารพิษ ที่ดีต่อสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา

ส่งเสริมการนำผักตบชวาที่ขึ้นตามคลองจะเข้ มาเพิ่มมูลค่าโดยสานเป็นตะกร้า กระเป๋า แจกัน รองเท้า กล้องกระดาษทิชชู และของใช้อื่นๆ ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีกลุ่มผักตบชวา เป็นการส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนหมู่ที่ 5 บ้านท่า

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ผ้าป่าขยะ

เป็นการรวบรวมขยะรีไซเคิลในครัวเรือนและหมู่บ้าน เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle)

1. ครัวเรือนคัดแยกขยะรีไซเคิลตามกระบวนการที่ได้รับ การอบรม คัดแยกอย่างไรให้ขายแล้วได้เงินมากที่สุด
2. รวบรวมขยะแต่ละคும்เพื่อนำมาตกแต่งรถผ้าป่าขยะรีไซเคิลทั้งหมด 5 คும்
3. ขบวนผ้าป่าทั้ง 5 คும் ทำพิธีทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล มีพิธีสงฆ์เพื่อความ เป็นศิริมงคล
4. คัดแยกขยะแล้วขายนำเงินเข้ากองทุน เพื่อนำไปบริหาร จัดการ การจัดการขยะของหมู่บ้านต่อไป

เยาวชนพิทักษ์รักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านท่า หมู่ 5

เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ในการจัดการขยะและดูแลส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านท่า หมู่ที่ 5 “จากฐานสู่ฐาน” คำนึงถึงความต่อเนื่องและยั่งยืน

1. ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ กิจกรรมและวิธีการดำเนินงานพร้อมทั้งคัดเลือกกรรมการกลุ่มเยาวชน ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน
2. จัดกิจกรรมปั่นจักรยานเก็บขยะรอบหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง ทุกวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือน
3. สำรองข้อมูลเฉพาะในหมู่บ้านและแจ้งผลการดำเนินงานต่อประธานคும்
4. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น ทำพินเส่นแจกขาย ขายเสื้อผ้ามือสองที่ตลาดนัดในตำบลหาดกรวด (ให้ซ้ำ ใช้ให้คุ้มค่าก่อนทิ้ง) เพื่อนำเงิน เข้ากองทุนเยาวชน พิทักษ์รักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชนบ้านท่า หมู่ที่ 5
5. จัดตั้งกองทุนเยาวชนโดยการทำทอดผ้าป่าสามัคคี
6. กลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านท่า หมู่ที่ 5 มีสมาชิก 66 คน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ตลาดนัดพอเพียง

น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาดำเนินกิจกรรมลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก นำมาแลกเปลี่ยนแปลงเป็นกัน เหลือแล้วนำมาจำหน่ายที่ตลาดนัดพอเพียง โดยแต่ละคุ้มสามารถนำผลผลิตของครัวเรือนมาจำหน่ายได้ที่ตลาดนัดแห่งนี้ ซึ่งเน้นการหิ้วตระกร้ามาซื้อของ ลดการใช้ ถุงพลาสติก ไม้โฟม (No Foam) และจำหน่ายผักปลอดสารพิษ

เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ มีการปลูกพืชผักสวนครัวโดยไม่ใช้สารเคมี การนำปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยจากมูลไส้เดือน มาใช้ในแปลงเกษตร ผลผลิตที่ได้เหลือจากการรับประทานก็นำไปจำหน่าย คนทำและคนกินปลอดภัย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ชุมชนบ้านน้ำพุ จังหวัดลำพูน

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คู่มือชุมชนปลอดขยะ ZERO WASTE

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ก้าวแรกสู่ความสำเร็จ

2549

เข้าร่วมประกวดคู่มือต้นแบบน่าอยู่ของเทศบาล

2550-2553

ประชาคมชุมชน ตั้งกฎหมู่บ้านคัดแยกขยะ นำขยะมาใช้ประโยชน์ นำวัสดุเหลือใช้มาทำป้ายสัญลักษณ์

2554

ได้รับการเชิญชวนจากเทศบาลข้างเคียงให้เข้าร่วมโครงการชุมชนปลอดขยะ และได้รับคัดเลือกให้ผ่านเข้ารอบที่ 1

2555

ทำเสวียนจากเศษกระเบื้องรอบต้นไม้เพื่อรวบรวมเศษใบไม้ทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพ และได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ระดับประเทศ

2556

ขยายผลการดำเนินกิจกรรมครอบคลุมทุกครัวเรือน จัดทำภาชนะคัดแยกขยะ

2557

ทุกครัวเรือนเข้าร่วมโครงการและเป็นชุมชนปลอดขยะ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ แผนผังบ้านน้ำพุ หมู่ที่ 7

♻️ เส้นทางจัดการขยะมูลฝอย

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

สัมภาษณ์ “นายอัครเดช เทพจักร์ ปลัดเทศบาลตำบลป่าสัก”

“หัวใจในการทำงาน คือ การมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน”

เทศบาลได้ดำเนินการร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่องและขับเคลื่อน การทำงานโดยเน้นให้คนในชุมชนมีจิตอาสาที่ดำเนินงานร่วมกันเป็นสำคัญ และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้เสนอกิจกรรมหรือโครงการที่อยากทำและเป็นอัตลักษณ์ที่คนในชุมชนดำเนินในกิจกรรมประจำวันโดยเราจะเน้นการจัดการตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง มีการสร้างความยั่งยืน โดยการส่งต่อการทำงานจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้ การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลจะใช้หลักของชุมชน ปลอดขยะ เคียงคู่ไปกับวิถีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างวินัยตั้งแต่ในครัวเรือน ชุมชน และออกสู่สังคมต่อไป

นายอัครเดช เทพจักร์
ปลัดเทศบาลตำบลป่าสัก

สัมภาษณ์ “นายสุเมธ แสนสิงห์ชัย ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม”

“คนในชุมชนต้องจัดการด้วยตนเอง”

เทศบาลตำบลป่าสัก ในฐานะที่เป็นพี่เลี้ยง จะเน้นส่งเสริมให้คนในชุมชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเองทั้งในการคิด วิเคราะห์ ออกแบบ และดำเนินกิจกรรม สิ่งหนึ่งที่สำคัญของการเป็นพี่เลี้ยง คือ การติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่ ที่เป็นส่วนกระตุ้นและเสริมกำลังใจให้ชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรม ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

นายสุเมธ แสนสิงห์ชัย
ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

สัมภาษณ์ “นายสมเกียรติ ด้ดสัก ผู้ใหญ่บ้าน”

นายสมเกียรติ ด้ดสัก
ผู้ใหญ่บ้าน

“ชุมชนบ้านน้ำพุ หมู่ที่ 7 มีคณะทำงานในทุกกลุ่มอายุ มีการถ่ายทอดการทำงานจากรุ่นสู่รุ่น เกิดความยั่งยืนในการทำงาน ปัจจุบันทุกครัวเรือน คัดแยกขยะมูลฝอย ปลูกผักสวนครัวไว้ทานเอง ทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักไว้ใช้กันเองในครัวเรือน ความสุขที่ได้ทำคือการได้เห็นชุมชนสะอาด ร่มรื่น และคนในชุมชนมีความสุข”

สัมภาษณ์ “นายบุญส่ง เลสั๊ก ประธานชุมชนปลอดขยะ”

จุดเริ่มต้นการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนบ้านน้ำพุ หมู่ที่ 7 เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดต้นแบบนำอยู่ของเทศบาล แม้การเริ่มต้นใน การทำงานจะเกิดคำถาม “ทำไปแล้วได้อะไร” เราไม่เคยย่อท้อมุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับคนในชุมชน จนถึงวันนี้ ชุมชนบ้านน้ำพุ หมู่ที่ 7 เป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งแวดล้อมด้วยความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

นายบุญส่ง เลสั๊ก
ประธานชุมชนปลอดขยะ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

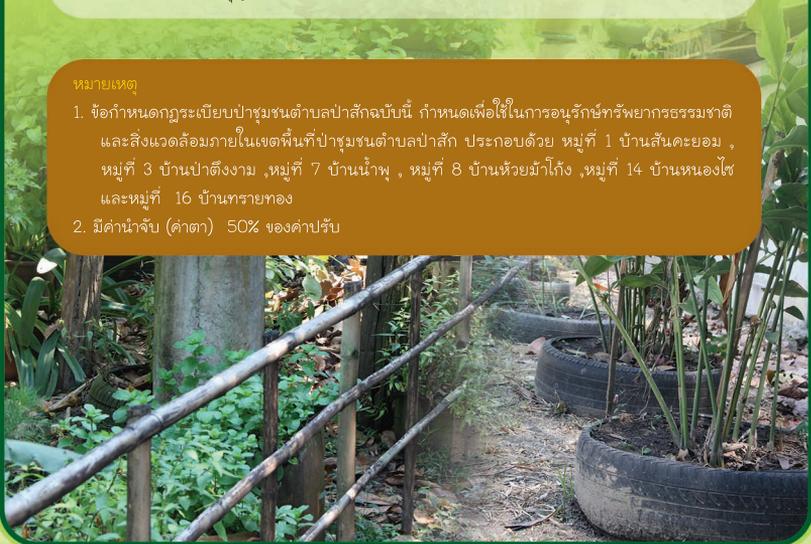

กฎระเบียบป่าชุมชนตำบลป่าสัก เครือข่ายป่าชุมชนตำบลป่าสัก เทศบาลตำบลป่าสัก

1. ห้ามตัดไม้ทำลายป่า ฝ่าฝืนปรับตามขนาดของต้นไม้ นิ้วละ 2,000 บาท
2. ห้ามนำไม้แห้งออกจากป่า ฝ่าฝืนปรับ 3,000 บาท
3. ห้ามเผาป่า ฝ่าฝืนปรับ 10,000 บาท
4. ห้ามล่าสัตว์ ยกเว้น กบ , อึ่ง , ไผ่ผดแดง ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท
5. ห้ามทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูล ฝ่าฝืนปรับ 3,000 – 10,000 บาท
6. ห้ามขุดลึกร่น้ำทุกชนิดในที่สาธารณะหรือในที่ส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับการอนุญาต ฝ่าฝืนปรับ 3,000 บาท
7. ห้ามนำต้นไม้ทุกชนิดออกจากป่า ฝ่าฝืนปรับ ต้นละ 3,000 บาท
8. ห้ามจับลูกต้อดในแหล่งน้ำสาธารณะหรือที่ส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับการอนุญาต ฝ่าฝืนปรับ 3,000 บาท
9. ห้ามใช้สวิงตักอึ่งอ่าง (ใช้สวิงตักใส่ม้า) ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท
10. ห้ามตัดหน่อไม้หลังจากวันที่ 1 ก.ย. – 30 ธ.ค. ของทุกปี ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท
11. ห้ามจับปลาในฤดูที่มีการวางไข่ (ในช่วง วันที่ 1 มิ.ย. – 30 ก.ย. ของทุกปี) หรือที่ส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับการอนุญาต ฝ่าฝืนปรับ 5,000 – 10,000 บาท

หมายเหตุ

1. ข้อกำหนดกฎระเบียบป่าชุมชนตำบลป่าสักฉบับนี้ กำหนดเพื่อใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมภายในเขตพื้นที่ป่าชุมชนตำบลป่าสัก ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านสันตะยอม , หมู่ที่ 3 บ้านป่าดิงงาม , หมู่ที่ 7 บ้านน้ำพู , หมู่ที่ 8 บ้านห้วยม้าโง้ง , หมู่ที่ 14 บ้านหนองไซ และหมู่ที่ 16 บ้านทรายทอง
2. มีค่าน้ำจับ (ค่าตา) 50% ของค่าปรับ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ทำก็ช่วยกัน

การอยู่ร่วมกันในชุมชนจะต้องมีข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนที่อยู่ในหมู่บ้านไม่ใช่แค่การอยู่อาศัย แต่เป็นการให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในข้อตกลงเพราะทุกคนคือเจ้าของชุมชน ซึ่งในส่วนของจัดการขยะ ในชุมชนมีการให้ “คำต่า” กรณีผู้ใดพบเห็นหรือแจ้งเบาะแสการทิ้งขยะในที่หรือทางสาธารณะ ก่อให้เกิดขยะในชุมชนหรือเกิดปัญหาหรือเหตุรำคาญ

อัตลักษณ์บ้านเรา

บ้านน้ำพุ มีการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ ซึ่งได้แก่ ไม้เท้า แก้วเก่า ถาดวัดเก่า มาทำป้ายสัญลักษณ์จราจร เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยบนท้องถนน ในชุมชน โดยป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ อ้างอิงตามแบบมาตรฐาน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ ปัดข้ว้ง

ปัดข้ว้ง คือวิธีการกำจัดขยะประเภทเศษอาหารหรือที่เราเรียกกันว่า ขยะเปียกหรือขยะย่อยสลายได้ ซึ่งวิธีการก็คือ ภายใต้อุณหภูมิที่เหมาะสมทุกหลังคาเรือนจะมีการอบไม้หรือกระเบื้องลอนเก่าล้อมรอบต้นไม้ภายในบ้าน และนำเศษใบไม้ กิ่งไม้ต่างๆ มาใส่ในกรอบดังกล่าว เพื่อทำเป็นปุ๋ยหมัก หรือเรียกว่าวิธีการคลุมโคน ซึ่งหากภายในครัวเรือนมีเศษอาหารที่เหลือในแต่ละมื้อ ก็ให้นำมาใส่ในกรอบปุ๋ยหมักเพื่อให้เกิดการย่อยสลาย โดยวิธีการ **“ปัดข้ว้ง”** คือ ดัดเศษใบไม้ขึ้นเตเศษอาหารลงไปและกลบด้วยใบไม้ ซึ่งจะไม่มึกลิ่นและไม่เหม็นลงวันตอม เพราะด้วยลักษณะนิสัยของแมลงวันแล้วมันจะบินตอมแต่ไม่มุดลงไปด้านล่าง

♻️ **สัมภาษณ์ “นางอารีย์ จอมสั๊ก ครัวเรือนต้นแบบ บ้านหน้าพ หมู่ที่ 7”**

“เมื่อก่อนครัวเรือนไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอย มีอะไรก็ทิ้งลง ถูงด้าเดี่ยวเทศบาลก็มาเก็บเอง หลังจากชุมชนมีกิจกรรมทุกคน ทุกครัวเรือนมีการคัดแยก ที่ขายได้ก็คัดแยกขาย บริจาคให้ชุมชนทำคอกล้อมต้นไม้เก็บใบไม้ พอเป็นปุ๋ยก็เอามาใส่ต้นไม้ พืชผักสวนครัวไม่ต้องซื้อ”

“นางอารีย์ จอมสั๊ก ครัวเรือนต้นแบบ บ้านหน้าพ หมู่ที่ 7”

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

♻️ สองตัดได้ใช้

การทำน้ำหมักชีวภาพภายในครัวเรือน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ หรือ สองตัด ซึ่งการจดทำน้ำหมักชีวภาพในครัวเรือนสามารถทำได้โดยการนำเศษอาหารหรือเศษผักผลไม้ต่างๆ มาหมักรวมกับกากน้ำตาลและหัวเชื้อ E.M. ในอัตราส่วน 3 : 1 : 1 หมักทิ้งไว้ 14 - 15 วัน ซึ่งน้ำหมักก็ได้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ เช่น รดพืชผักสวนครัว บำบัดกลิ่นเหม็นในห้องน้ำ

♻️ จี๋เยื่อสร้างชีวิต

จี๋เยื่อสร้างชีวิต (จี๋เยื่อ หมายถึง ขยะ) คือ การนำขยะรีไซเคิลมาบริจาค เพื่อนำเงินสมทบเข้ากองทุนขยะของชุมชน ซึ่งหลักในการบริจาคขยะในชุมชนนั้น จะมีการบริจาคขยะทุกอาทิตย์แรกของเดือน โดยหากหลังคาเรือนใดที่ไม่สามารถนำขยะมาบริจาคได้ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจะนำรถไปตามเก็บ ทั้งนี้สมาชิกหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องระบุชื่อ ที่อยู่ ลงบนถุงหรือกระสอบ เพื่อแสดงสิทธิ์และรักษาสิทธิ์ในการเป็นลูกสมาชิกของกองทุนฯ โดยกองทุนขยะบ้านน้ำพุจะมีชุดสวัสดิการให้แก่สมาชิกทุกท่านทุกหลังคาเรือน เช่น การมอบทุนการศึกษา , ช่วยเหลือกรณีเจ็บป่วย , เงินสงเคราะห์หัตถาปนกิจ เป็นต้น

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ซาเล้งไม่รับ

ขยะที่รถซาเล้งไม่รับ คือขยะประเภทพลาสติกทั่วไป เช่น ซองขนม ซองลูกอม ซองผลิตภัณฑ์ต่างๆที่เกิดขึ้นภายในครัวเรือน รวมถึงถุงน้ำแกง หรือถุงกับข้าว (ถุงร้อน) นอกจากทางชุมชนจะนำมาทำเป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือของใช้ต่างๆ เช่น ไม้หนีบธนบัตร ผ่ากันเบื่อน ฯลฯ แล้วทางชุมชนได้นำมาทำเป็น **“พลาสติกอัดก้อน”** โดยใช้เครื่องอัดขยะ เพื่อจัดส่งให้บริษัทเอกรับนำไปหลอมเป็นเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งเรียกว่า **“น้ำมันเตา”** และอีกส่วนนำไปหลอมเป็นเม็ดพลาสติก ซึ่งบริษัทเอกรับซื้อขยะพลาสติกอัดก้อน ในราคากิโลกรัมละ 2 บาท โดยชุมชนได้นำเงินที่ได้จากขายพลาสติกอัดก้อนเข้าสมทบในกองทุนขยะของหมู่บ้าน

ขั้นตอนการอัดถุงพลาสติกเพื่อจำหน่าย

1. รวบรวมใส่ถุง เข็มเชือดติดไว้

2. วางไว้หน้าบ้าน

3. กรรมการหมู่บ้านออกเก็บถุงพลาสติก

4. รอกการอัดก้อน

5. อัดเป็นก้อน

6. รอจำหน่ายให้บริษัทเอกชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

อยู่ม่วน กิ่นหวาน

อยู่ม่วน กิ่นหวาน คือการใช้ชีวิตตามวิถีชุมชน พึ่งพิงธรรมชาติ และการใช้พลังงานทางเลือก ในการดำรงชีวิตและเสริมสร้างเป็นแนวทางการประกอบอาชีพ เช่น การใช้เตาชีวมวลจากแกลบ ซึ่งในชุมชนเองมีโรงสีข้าวชุมชน ซึ่งมีเศษแกลบมากมายหลังจากกระบวนการสีข้าว ทางคณะกรรมการชุมชนจึงนำแกลบมาทำเป็นเชื้อเพลิงเตาชีวมวล ซึ่งสามารถลดการใช้แก๊สหุงต้มในครัวเรือนได้เป็นอย่างดี และอีกหนึ่งนวัตกรรมคือการให้เตาอบจากพลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งทางกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในหมู่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ให้เตาอบจากพลังงานแสงอาทิตย์ในการทำปลาแดดเดียว กล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านจะนำเอาปลาในกระชังที่เลี้ยงไว้มาทำปลาแดดเดียวเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน หากมีปริมาณมากพอก็จะนำมาจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้ากลุ่ม ทางหมู่บ้านจึงให้หลักในการใช้พลังงานทางเลือกว่า **“อยู่ม่วน กิ่นหวาน”**

น้ำแก้วแต่ๆ

ขึ้นชื่อว่า **“ขยะอันตราย”** ทุกคนต่างหวาดกลัวแต่สิ่งๆที่เรียกว่าอันตรายนั้น ถ้าเรามีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะไม่อันตรายอีกต่อไป ...ทางบ้านน้ำพุ ได้มีการรวบรวมขยะอันตรายภายในครัวเรือนในขวดพลาสติกขนาด 200 มิลลิลิตร เก็บไว้ในที่รวมไม้ไผ่แดด ไม้ไผ่ฝน หลังจากนั้นทางเทศบาลตำบลป่าสักจะได้ดำเนินการจัดเก็บขยะอันตรายในพื้นที่ปีละ 2 ครั้ง ได้แก่ วันที่ 5 มิถุนายน วันสิ่งแวดล้อมโลก และวันที่ 4 ธันวาคม วันสิ่งแวดล้อมไทย ซึ่งทางเทศบาลตำบลป่าสักจะแจ้งประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสายของทางหมู่บ้าน และเสียงไร้สายของทางเทศบาล เพื่อให้ทุกหลังคาเรือนนำขยะอันตรายที่รวบรวมไว้ในครัวเรือนนำไปรวบรวมพร้อมกันที่จุดรวบรวมขยะอันตรายประจำหมู่บ้าน โดยทางเทศบาลตำบลป่าสัก ได้จ้างบริษัทเอกชนนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี ในราคา กิโลกรัมละ 10 บาท

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

วิถีชีวิต..เศรษฐกิจพอเพียง

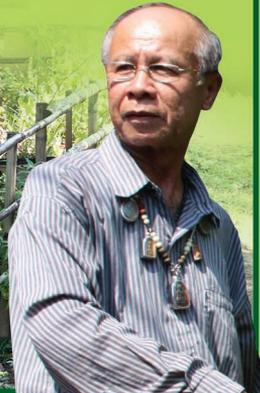
ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตตามแนวทางของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่ทำนุได้ทรงชี้แนะแนวทางการใช้ชีวิตแบบพออยู่ พอกิน พึ่งพาธรรมชาติ ซึ่งในชุมชนบ้านน้ำพุทุกหลังคาเรือนจะมีการปลูกพืชผักสวนครัวทุกหลังคาเรือน ซึ่งบางหลังคาเรือนนอกจากจะนำมากิน มาใช้ ภายในครัวเรือนแล้ว ยังแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน และหากมีปริมาณมากก็จะนำมาจำหน่ายภายในชุมชน ซึ่งผักทุกชนิดเป็นผักปลอดสารเคมี

สัมภาษณ์ “นายโต ใจลังกา ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง”

“ปลูกในสิ่งที่กิน กินในสิ่งที่ปลูก เหลือแล้วก็เก็บผลผลิตไปจำหน่าย ปลูกเองทานเอง ไม่สารเคมี ใ้ปุ๋ยหมักและ น้ำหมักที่ทำไว้บำรุงพืชผักภายในครัวเรือน ทุกอย่างก็มีปลอดภัยสุขภาพดี มีรายได้ และช่วยลดขยะมูลฝอยนำมาใช้ประโยชน์อีกต่างหาก”

นายโต ใจลังกา
ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียง

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

สัมภาษณ์ “นายปรีชา วัฒนราช กลุ่มเลี้ยงไส้เดือน”

“การเลี้ยงไส้เดือน นอกจากสามารถกำจัดขยะอินทรีย์จำพวก เศษผัก ผลไม้ในครัวเรือนได้แล้ว ผลผลิตที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมากมาย จากจุดเริ่มต้นในการเลี้ยง เพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ ปัจจุบันเป้าหมายนอกจากจะลดขยะอินทรีย์ในครัวเรือนและชุมชนแล้ว จะขยายให้เป็นฟาร์มเลี้ยง ไส้เดือนให้จุนได้”

นายปรีชา วัฒนราช
กลุ่มเลี้ยงไส้เดือน

กินเสียบ่ายดี

กินเสียบ่ายดี คือหลักในการเลี้ยงไส้เดือนของชุมชน กล่าวคือ ไส้เดือนจะทานเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ที่เราส่วนใหญ่เราจะนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักหรือเป็นอาหารให้เป็ด ไก่ แต่ลุงวร ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือน ได้นำเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้เหล่านั้นมาเลี้ยงไส้เดือนในวงขอบซีเมนต์ ซึ่งลุงวรบอกว่า...การเลี้ยงไส้เดือนถือเป็นการสร้างรายได้โอกาสเลือกหนึ่ง โดยมีไส้เดือนสามารถจำหน่ายได้ในราคาดีตรละ 400 - 500 บาท และไส้เดือนเองก็สามารถจำหน่ายให้แก่บุคคลที่สนใจเลี้ยงไส้เดือน และกลุ่มคนที่ชอบและรักในการตกปลา ซึ่งในขณะนี้ มีครัวเรือนขยายผลเกี่ยวกับการเลี้ยงไส้เดือนเพิ่มขึ้น โดยขนาดลุงวรตั้งใจจะให้บ้านของลุงเป็นฟาร์มไส้เดือนให้ได้!!!!

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste)

ข้อตกลงการเข้ารับการศึกษาดูงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนปลอดขยะบ้านหน้าพู่ ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

1. ค่าลงทะเบียน จำนวน 1,000 บาท
2. ค่าวิทยากรบรรยายการบริหารจัดการขยะภาพรวมของตำบล ชั่วโมงละ 600 บาท
3. ค่าวิทยากรบรรยาย (ชุมชน) จำนวน 1,000 บาท
4. ค่าวิทยากรประสาน (ขึ้นตัว 5 ฐานขึ้นไป) ฐานละ 200 บาท
5. ค่าอาหาร มีโต๊ะ 80 - 100 บาท (แล้วแต่หน่วยงาน/องค์กรผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาดูงาน)
6. ค่าอาหารว่าง มีโต๊ะ 25 - 35 บาท
7. ค่าชุดประกอบการบรรยาย (แผ่นลิขสิทธิ์) ราคาแผ่นละ 199 บาท

ปัจจัยสู่ชุมชน ปลอดขยะ

เริ่มอย่างไร
ไปทางไหน

ปัจจัยสู่ชุมชนปลอดขยะ เริ่มอย่างไร ไปทางไหน

เงื่อนไข ปัจจัย นำไปสู่ความสำเร็จชุมชนปลอดขยะ

จุดระเบิดจากภายใน

ความหมายของการระเบิดจากภายใน ก็คือความตระหนักรู้ (ของคนในชุมชน) และมีความเข้าใจต่อสภาวะปัญหาขยะของชุมชน บางชุมชนต้องรอจนเกิดปัญหา มีประสบการณ์วิกฤตจึงเกิดความตระหนัก บางชุมชนมีความตระหนักก่อนที่ชุมชนจะเกิดปัญหา เพราะไม่ยอมให้ชุมชนของตนมีปัญหาการจัดการขยะ และเมื่อมีใจที่จะลงมือทำก็จะเกิดการระเบิดออกสู่ภายนอก นำไปสู่การกระทำ เกิดกิจกรรม ความร่วมมือ การมีส่วนร่วม ระเบิดต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ เกิดแรงส่งนำไปสู่เป้าหมายที่จะเป็นชุมชนปลอดขยะ ในที่สุด

เคล็ดลับ คือ ใจเปลี่ยน - ความคิดเปลี่ยน - การกระทำเปลี่ยน

แรงส่งจากภายนอก

คือแรงสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีความพร้อมในการช่วยสนับสนุน (ทั้งกำลังคน กำลังทรัพยากร และกำลังความรู้) ปัจจัยที่สำคัญช่วยหนุนชุมชน หากองค์กรภายนอกและชุมชน ประสานการทำงานเข้าหากันได้ดี ร่วมกันพัฒนาการทำงานของชุมชนไปด้วยกัน ย่อมมีแนวโน้มและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ ไม่เพียงแต่การดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ แต่รวมถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนทุกด้าน ซึ่งโดยมากคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้การหนุนเสริมชุมชน และมีบางชุมชนที่สามารถติดต่อภาคเอกชน หรือมีภาคเอกชนเห็นถึงความตั้งใจของชุมชน จึงเข้ามีหนุนเสริมการทำงานของชุมชนอีกแรงหนึ่ง รวมทั้งแรงส่งเสริมจากชุมชนด้วยตัวเอง เกิดจากชุมชนปลอดขยะที่ประสบความสำเร็จขยายแนวคิด องค์ความรู้ไปยังชุมชนอื่นๆ หรือมีชุมชนอื่นๆ เข้ามาศึกษาดูงาน เกิดเป็นเครือข่ายส่งเสริมระหว่างชุมชนด้วยกัน ทำให้เกิดชุมชนปลอดขยะมากขึ้น

ความยั่งยืน

ความยั่งยืนเป็นเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญ เพื่อตอบคำถามได้ว่าชุมชนได้บรรลุเป้าหมายเป็นชุมชนปลอดขยะอย่างแท้จริงหรือไม่ ความยั่งยืนของการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะมีหลากหลายเงื่อนไข ที่พบโดยส่วนใหญ่ได้แก่

1. แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ

แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ และระบบสวัสดิการชุมชน เป็นมาตรการสำคัญหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมของชุมชนปลอดขยะมีความต่อเนื่อง โดยในมุมมองด้านเศรษฐกิจ การคัดแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือนและนำไปขายก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ครัวเรือน รวมทั้งการผลิตปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร จากการเลี้ยงไส้เดือน หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่สามารถจำหน่ายได้ สร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนและชุมชน

2. แรงจูงใจเชิงคุณค่า

การคัดแยกขยะ และรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล ขายผลิตภัณฑ์จากขยะ แม้มีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ แต่มีอีกสิ่งที่มีคุณค่าใหม่เกิดขึ้น เป็นระบบทางความคิด หรือกระบวนการที่สร้างคุณค่าให้การดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดขยะที่ยั่งยืนในบริบทของสังคมไทย

2.1 จากมูลค่าเล็กน้อย สู่คุณค่าที่ยิ่งใหญ่

การขายขยะรีไซเคิลในบางชุมชนเป็นเงินเพียงเล็กน้อยในแต่ละครัวเรือน แต่หากมีระบบ หรือกระบวนการ ให้เกิดการสะสม เช่น ธนาคารขยะรีไซเคิล กองทุนขยะ และกองทุนขยะรีไซเคิล เป็นต้น กระบวนการเหล่านี้เพิ่มมูลค่าของขยะให้มีเพิ่มมากขึ้น ผ่านการสะสมและการออม นอกจากคุณค่าการเปลี่ยนขยะให้เป็นเงินยังมีคุณค่าทางจิตใจ เช่น กิจกรรมกองทุนขยะรีไซเคิล หรือบริจาคขยะเพื่อทำบุญ ได้บุญแล้วยังช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.2 เพื่อคุณค่า สู่คุณภาพชีวิตที่ดี

บางชุมชนมีระบบสวัสดิการจากกองทุนขยะ หรือกิจกรรมการจัดการขยะ มาช่วยสนับสนุนในเชิงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ เงินเยี่ยมแม่คลอดบุตร เงินทุนการศึกษา เงินช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เป็นเงินจากขยะที่เหมือนเป็นเบี้ยหัวแตกถ้าต่างคนต่างแยกไปขาย แต่หลายคนรวมกันก็กลายเป็นระบบสวัสดิการชุมชน ไม่สำคัญว่าสวัสดิการนั้นจะครอบคลุมหรือเป็นเงินมากน้อยเพียงใด แต่มีคุณค่าทางใจเหมือนเป็นการให้กำลังใจสำหรับคนที่ได้รับ

3. การปรับพฤติกรรม เปลี่ยนแนวคิด ปลูกจิตสำนึกที่ได้

การคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ ทั้งรูปแบบการขายขยะรีไซเคิล การทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์ และการใช้ประโยชน์ขยะในรูปแบบต่างๆ ทำให้คนในชุมชนได้รับประสบการณ์ตรง และเปลี่ยนมุมมอง “ขยะ” ไปจากเดิม จากที่ทิ้งทุกอย่างโดยไม่สนใจ ก็ต้องมามองดูก่อนว่าจะไร้งมีค่าและใช้ประโยชน์ได้ก่อนทิ้ง เกิดการคัดแยกขยะที่ต้นทาง หากถูกกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอ ผ่านกิจกรรมการจัดการขยะซ้ำๆอย่างต่อเนื่อง จากการรับรู้ จะเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ และจะกลายเป็นพฤติกรรมในวิถีชีวิต สุดท้ายก็จะถูกปลูกฝังเป็นจิตสำนึก การปลูกจิตสำนึกคนไม่ใช่เพียงการประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ข้อมูลความรู้ ข่าวสาร เท่านั้น หากจะได้ผลจริงต้องเริ่มจากการพูดคุยแลกเปลี่ยน โน้มน้าวให้เห็นถึงข้อดี ขอร้อง รวมทั้งใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีในชุมชน เพื่อดึงให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการขยะของชุมชน เมื่อลงมือทำก็จะเกิดการเรียนรู้หลวมรวมเข้ากับวิถีชีวิต ดังนั้นหลายชุมชน จึงใช้วิธีเดินไปเคาะประตูบ้าน ไปเยี่ยมเยียนเพื่อพูดคุยแนวทาง หรือใช้วิธีเรียกประชาคมหมู่บ้าน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนให้คนในชุมชนตกลงหลักการในการจัดการขยะของชุมชนที่ทุกคนในชุมชนยอมรับและปฏิบัติตามร่วมกัน และอาจเกิดเป็นข้อตกลง กฎกติกาของชุมชน บางชุมชนทำเป็น MOU หรือข้อสัญญารายครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการกิจกรรม

4. ดึงคนมาช่วย อย่าทำเฉพาะแกนนำ

ความร่วมมือของประชาชนและสมาชิกในชุมชนทุกคน ต้องร่วมกันทำอย่างต่อเนื่อง หรือก็คือ **“การมีส่วนร่วม”** การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จะมีส่วนร่วมมากน้อย ก็ถือว่ามีส่วนร่วม ใครมีส่วนร่วมน้อยก็ค่อยๆ เพิ่มบทบาท หรือดึงเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ผ่านกิจกรรมต่างๆ และควรทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะถ้าเขาเห็นว่ามีความยุ่งยาก ก็จะไม่อยากมีส่วนร่วม ดังนั้นควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วยกิจกรรมง่ายๆ ก่อน แล้วค่อยๆ เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น พร้อมกับสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกของทุกคนในชุมชน ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

5. สร้างทายาท ถ่ายพลังสู่คนรุ่นใหม่

การส่งต่อรุ่นสู่รุ่น ต่อยอดสู่คนวัยทำงาน เยาวชนและเด็ก ส่วนมากแกนนำชุมชน ปลอดภัยจะเป็น ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน และแกนนำที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นส่วนมาก แต่ถ้าหากอยากให้ชุมชนเป็นชุมชนปลอดภัยอย่างแท้จริง และประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ต้องมีการสร้างกลุ่มแกนนำที่เป็นคนวัยทำงาน และเยาวชนในชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมชุมชนปลอดภัย โดยให้มีบทบาทในการทำงาน เยาวชนอาจให้เป็นผู้ติดตามตรวจสอบความสะอาด และการจัดการขยะในชุมชน เป็นสายตรวจความสะอาด หรือมีบทบาทเป็นผู้ตรวจประเมิน เช่น ชุมชนจัดกิจกรรมประกวดหน้าบ้าน หน้ามองก็ให้เยาวชนในชุมชนเป็นกรรมการตรวจประเมิน เป็นต้น ส่วนคนวัยทำงาน ก็ช่วยงานของแกนนำชุมชนเพื่อเป็นแกนนำรุ่นสองต่อไป

6. เรียบง่าย สไตล์ Thailand Only

ความเรียบง่าย และพัฒนากิจกรรมการจัดการขยะให้เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน ชุมชนปลอดขยะที่ประสบความสำเร็จมักมีกิจกรรมการจัดการขยะที่เรียบง่ายทุกครัวเรือน สามารถทำได้ และมีกิจกรรมที่ไม่เยาะจนเกินไปแต่ทำทุกครัวเรือน รวมทั้งบางชุมชน พัฒนากิจกรรมจากประเพณีวัฒนธรรมหรือวิถีชุมชนของตนเองมาประยุกต์ใช้ เช่น การให้มีจุดคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยให้ใช้ภาชนะอะไรก็ได้ไม่ต้องไปหาซื้อใหม่ หรือ ดัดแปลงของที่มีมาใช้เป็นภาชนะคัดแยกขยะ การหิ้วปิ่นโตไปวัดทุกวันพระไม่ใช้ถุงพลาสติก และโฟม เป็นต้น

- การใช้วัสดุที่มีอยู่ในชุมชนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เช่น ใช้วงขอบซีเมนต์เลี้ยงไส้เดือน การนำวัสดุเหลือใช้มาทำภาชนะคัดแยกขยะ

🌿 ไม่ก่อขยะ ไม่ต้องจัดการขยะ

เน้นการลด ไม่ให้เกิดขยะ ชุมชนปลอดขยะที่ดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จ จะเน้นกิจกรรมการลดปริมาณขยะ โดยมีแนวคิดที่ว่าถ้าขยะเกิดน้อย การจัดการขยะ ก็จะน้อยตามและจัดการได้ง่าย ดังนั้น ชุมชนปลอดขยะระดับประเทศทุกแห่งก็จะเน้น การลดปริมาณขยะเป็นแนวทางหลัก โดยพยายามลดขยะที่ต้นทางในแต่ละแหล่งกำเนิด เช่น ร้านค้ามีกิจกรรมร้านลดถุงพลาสติก ให้คนในชุมชนใช้กระเป๋ผ้า ตะกร้ามาใส่ของ และมีการจูงใจด้วยการสะสมแต้มแลกของ หรือลุ้นรับรางวัล ที่วัดมีการลดขยะด้วยการใช้พวงหรีดต้นไม้ พวงหรีดพัดลม แทนพวงหรีดดอกไม้สด หรือในงานบุญประเพณี ก็เป็นงานบุญปลอดโฟม เป็นต้น

บทสรุป

บทสรุป

ใช้หรือไม่ว่า **“ขยะ”** เป็นเพียงคำที่ใช้เรียกสิ่งที่ไม่ต้องการแล้ว เมื่อไม่ต้องการก็ไม่มีคุณค่าไม่มีราคา แต่ทว่าของที่ไม่มีคุณค่าในสายตาคนหนึ่ง ก็อาจจะเป็นสิ่งมีคุณค่าในสายตาคนอื่น เหมือนขวดน้ำที่ดื่มหมดแล้วบางคนโยนทิ้งลงถังขยะ แต่ขวดใบเดียวกันในสายตาอีกคนคือทรัพยากรที่มีคุณค่าในสายตาของคนหัวใจสีเขียวและคนในชุมชนปลอดขยะ ไม่มีคำว่าขยะมีแต่ทรัพยากร วัสดุเหลือใช้ หรือวัสดุดีบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ และวิธีการจัดการว่าจะนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบใด

“0” ของ Zero Waste จึงไม่ได้แปลว่าไม่มีค่า

แต่คือการมองขยะให้เป็นทรัพยากรที่สามารถหมุนเวียนได้ไม่รู้จบเป็น Infinity เพราะทรัพยากรไม่สูญหายไปไหน แค่เปลี่ยนรูปร่างไปเท่านั้น อยู่ที่เราจะจัดการอย่างไร เช่น ขยะอินทรีย์ที่เป็นเศษอาหารนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักชีวภาพได้ปุ๋ยหมักนำไปปลูกผักปลอดสารพิษ ผักที่ได้นำไปประกอบอาหาร เกิดเป็นเศษอาหารเศษผัก ก็หมุนเวียนมาทำปุ๋ยหมัก เป็นวัฏจักรวนไปเรื่อยๆ หากเราสร้างวงจรให้กับการจัดการขยะแต่ละประเภทได้ ก็จะไม่มีการทิ้งอีกต่อไป ดังนั้นค่าของคุณยี่คือคุณค่าใหม่ แนวทางใหม่ในการจัดการขยะชุมชน ที่เน้นการจัดการขยะที่ต้นทางให้เกิดขยะน้อยที่สุดที่ออกจากชุมชนเพื่อนำไปกำจัด ซึ่งแต่ละชุมชนปลอดขยะจะค้นพบตัวเองและมีกิจกรรมการจัดการขยะที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ แต่ทุกชุมชนมีเป้าหมายเดียวกัน ที่ต้องการจะเห็นชุมชนของตนเองเป็นชุมชนที่สะอาดน่าอยู่ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และส่งต่อให้ลูกหลานต่อไป

ทำเนียบศูนย์เรียนรู้ ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste

1. ชุมชนบ้านหนองสะแกกวอน หมู่ที่ 6

สำนักงานเทศบาลตำบลโนนดินแดง

เลขที่ 299 หมู่ที่ 5 ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31260
 ผู้ประสานงาน : นางอารีย์ ชาดิปัญญาพร ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
 โทรศัพท์ : 089-8446722, 086-2543433 โทรสาร : 044-606253

ที่อยู่ บ้านหนองสะแกกวอน

หมู่ที่ 6 ตำบลสัมปอ่ย อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31260
 ผู้ประสานงาน : น.ส. พันธิตา สิงหาระ โทรศัพท์ : 082-1509794

2. ชุมชน รพ.ค่ายวิภาวดีรังสิต

สำนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ที่อยู่ 18 หมู่ที่ 1 ถนนนักเดินสุรณ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84000
 ผู้ประสานงาน : นางศุภลักษณ์ พรหมแก้ว ตำแหน่ง : นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
 โทรศัพท์ : 089-7246025 โทรสาร : 077-282748

ที่อยู่ ชุมชน รพ.ค่ายวิภาวดีรังสิต

หมู่ที่ 8 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84000
 ผู้ประสานงาน : ร.อ.หญิง สุนทรี ประมาญ โทรศัพท์ : 086-1527170

3. ชุมชนบุลาควนใต้

สำนักงานเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

ที่ตั้ง: 9 ถนนธรรมย์บุรี ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

โทรศัพท์ : 044-602345 โทรสาร : 044--611396

ผู้ประสานงาน : นางสาวสุพรรณมา จิราภาณุสรณ์ ตำแหน่ง : นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
โทรศัพท์ : 092-2487818

ที่อยู่ชุมชนบุลาควนใต้

ที่ตั้ง: 449/20 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

ผู้ประสานงาน : นางประเนียร รุ่งโรจน์ โทรศัพท์ : 081-9778311

4. ชุมชนบ้านน้ำพุ

สำนักงานเทศบาลตำบลป่าสัก

ที่ตั้ง อาคารสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลป่าสัก ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน, 51000

โทรศัพท์ : 053 537 478

ที่อยู่ ชุมชนบ้านน้ำพุ

ที่อยู่ หมู่ 7 ตำบลป่าสัก อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000

ผู้ประสานงาน : นายบุญส่ง เลลึก โทรศัพท์ : 089-8504181

5. ชุมชนแม่ที่ 5 บ้านท่า

สำนักงานเทศบาลตำบลหาดกรวด

ที่อยู่ 1/1 หมู่ที่ 1 ถนน อุดรดิตต์ - พิชัย ตำบล หาดกรวด

อำเภอเมืองอุดรดิตต์ อุดรดิตต์ 53000

โทรศัพท์ : 055 445 118

ที่อยู่ ชุมชนหมู่ที่ 5 บ้านท่า

หมู่ 5 ตำบลหาดกรวด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ 53000

ผู้ประสานงาน : นายไพรวอลล์ คุ้มอักษร โทรศัพท์ : 087-2001247

Handwriting practice area consisting of 12 horizontal green dashed lines.

คณะทำงาน

คู่มือ ชุมชนปลอดขยะ Zero Waste

ที่ปรึกษา

- นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- นายสุรชัย อจลบุญ รองอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- นางภาวิณี ณ สายบุรี ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่

บรรณาธิการ

- นางสาวระเบียบ ภูผา ผู้อำนวยการกลุ่มสื่อสิ่งแวดล้อมและกิจการพิเศษ

กองบรรณาธิการ

- นายบุญสม สุวรรณสุภะ นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ
- นายวรกร เตื่อนำชัย นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ
- นายสัญญา จงจิตร นักวิชาการโสตทัศนศึกษาปฏิบัติการ
- นางสาวภัทราณี บำเพ็ญกิจ นักวิชาการเผยแพร่ปฏิบัติการ

จัดทำโดย

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 พระราม 6 ซอย 30 ถนนพระราม 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2278-8400-19
พิมพ์ครั้งแรก กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 จำนวน 10,000 เล่ม

